

Szerkesztőség Klado
 hivatal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 utca, Pop (Brassai-utca) 10
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 877, 228 és 1047
 Tel. N. Sz. — — — 228
 Egy szám ára pályaudvar
 és vidéken is
 Budapestben —

UJ KELET

Dr. Ramasetter Róbert
 szerkesztő
 2. II. 8. POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK
 Romániában

Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — 290
 Egy hónapra — — 100
 Az előfizetési ára „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjel drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egyszám ára — ck 2—

1926 április 12 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 78 szám

5686. Niszán 28

A spanyol nép nyugtalan

A nemes hidalgók nemzete ma nagyobb nyugtalansággal és reménykedéssel néz a marokkói front felé, mint a hívő mohamedán Mekka felé. Nem csoda, hiszen a marokkói kaland, mely Primo de Riverának lehetővé tette, hogy a világ legbornirtabb és legostobább diktatúrájával igazza le a népet, ma már elérkezett utolsó fázisához — megkezdődtek a béketárgyalások. A diktatura minden próbálkozása hiábavalónak bizonyult, az öntudatra ébredő gyarmati népek szabadságvágyával szemben s — úgy látszik — minél inkább válik nyilvánvalóvá a spanyol nép előtt elnyomói kalandvágyának hiábavalósága, annál nagyobb merészséggel vonul fel ez a diktatura ellen.

A spanyol reakció lovagjai a régi módszerhez folyamodtak akkor, amikor imperialista próbálkozásba kezdtek országuk belső nyugtalanságának leverésére. Szentül hitték akkor, hogy a marokkói kalanddal sikerül jólakadni az éhező nép fantáziáját és egy-kettőre dicsőséget szerezni a meglopott spanyol hírnévnek. Abd el Krim szabadságszerető népe alaposan kiábrándította ebből a feltevésből Primo de Riverát és vezérkarát s ma már ott tartunk, hogy a diktatura elvesztette jelszavainak hatását, ma már megalázva és alázatosan kuncog békéért Abd el Krim lenézett színe előtt.

Madridi hírek szerint a spanyol nép fokozott nyugtalansággal sieteti a béketárgyalások menetét, ami annak a jele, hogy felébredt tessedéséből, lerázta magáról a megfélemlítés láncát s nyíltan fejére olvassa zsarnokainak istentelen bűneit. Ez minden valószínűség szerint csak első felszabadulási kísérlete a spanyol népnek a többéves terror alól, amelyet a megmozdulásoknak egész sorozata fog követni. Kevés ország van Európában, amelyben a szociális ellentétek olyan kiélezettek volnának, mint Spanyolországban, kevés olyan nép van, amely dacára annak, hogy a világháborút szerencsésen elkerülte, a szipolyozóknak olyan nagy serege bénítana meg, mint éppen a spanyol népet.

Ez a hatalmas szociális feszültség mentette meg a spanyolokat attól, hogy ok is felüljenek a fascista örjögés kődparipájára és valami imperialista káprázatban vezessék le azokat az elégedetlenségeket, amelyeket nem kívülről népek, hanem saját vezetőik idéztek elő. A marokkói háború befejezésével egész bizonyosan várható, hogy Spanyolországban tisztulási folyamat veszi kezdetét, sőt az sem valószínűtlen, hogy erős köztársasági mozgalom fog újra fellángolni az országban, amelyet a király az utóbbi években tanúsított magatartása némileg igazoltat is tesz. Alfonz király fentartás nélkül csatlakozott Primo de Riv. ráékhöz, holott nagyon jól tudta, hogy a marokkói kaland egyáltalán nem a spanyol népnek, csupán azon kicsiny katonai kasztnak érdeke, mely magát sikeresen játszotta ki a trón egyedüli támaszának.

Ma még nem látni tisztán a kulisszák mögé, de valószínű, hogy a spanyol nép nyugtalansága, amellyel a marokkói béketárgyalásokat igyekezik sürgetni, komoly forrongásokat takar, amelyekkel szemben a meggyöngyült diktatura már nem mer fellépni brutális eszközökkel, hanem a proklamáció szívre és érzésre ható módszerét használja fel. Kérdés azonban, hogy ez a szelidség használ-e még valamit. A marokkói frontra kiküldött katonákat minden alkalommal lázongó néptömegek kísérték ki indulási helyükre s emlékszünk olyan esetekre is, amikor maguk a spanyol katonák tagadták meg a frontra való elindulást. Kérdés, hogy majd a békekötés után visszafutó katonák

nem lesz e puzta eszközévé a népi elkérésedésnek s az áldatlan diktatura korszakát nem-e váltja fel Spanyolországban egy olyan forradalomról: Több alacsonybb rangú tiszt, a helyőrség néhány századának segítségével egyes katonai csapatokat hatalmába kerítette. A 11. hadosztály azonban körülkerítette a lázadókat, akik kijelentették, hogy nem a kormány ellen lézadnak fel, hanem parancsozóik ellen, akiknek elhelyezését követelik. A kormány azt válaszolta, hogy nem tárgyal lézadókkal és utóiratúmat intézett hozzájuk, amelynek lejártával fegyveres erővel fogják őket leverni. A flotta parancsot k pott, hogy teljes sebességgel Szalonikba induljon. A szalonikii hatóságok jelentik, hogy a városban teljes a rend.

A szaloniki-i helyőrség fellázadt Pangalos diktátor ellen

A görög hivatalos jelentések szerint nem a kormány ellen irányult a lázadás

(Athen, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjjel kisebb jelentőségű forradalom történt le a szaloniki helyőrség körzetében. A hadügyminiszter a következő kommunikét közli erről a forradalomról: Több alacsonybb rangú tiszt, a helyőrség néhány századának segítségével egyes katonai csapatokat hatalmába kerítette. A 11. hadosztály azonban körülkerítette a lázadókat, akik kijelentették, hogy nem a kormány ellen lézadnak fel, hanem parancsozóik ellen, akiknek elhelyezését követelik. A kormány azt válaszolta, hogy nem tárgyal lézadókkal és utóiratúmat intézett hozzájuk, amelynek lejártával fegyveres erővel fogják őket leverni. A flotta parancsot k pott, hogy teljes sebességgel Szalonikba induljon. A szalonikii hatóságok jelentik, hogy a városban teljes a rend.

A hivatalos jelentés ellentétes közlések szerint a lázadás egyenesen Pangalos diktátor szeméje ellen irányult. Ez annál feltűnőbb, mert a lefolyt választási eredményekről szóló hivatalos jelentés szerint Pangalos legerősebben Szalonikban állott, ahol ellenzéki szavazat nem is zavarta meg a választás egyhangúságát. Az ellenzék itt nyíltan látszik a nyílt politikai harc helyett rejtett forradalmi munkába kezdett, amelynek eredményeképpen a kikötővárosban most egy katonai forradalom lángolt fel Görögország mai ura ellen.

Az erdélyi ügyvédek beszüntették a sztrájkot

Cudalbu igazságügyminiszter Erdélybe jön a sérelmek megvizsgálására. Hétfőn ismét megkezdődnek a tárgyalások a bíróságokon

(Cluj Kolozsvár, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két nappal ezelőtt elsőnek számolt be az Uj Kelet arról, hogy dr. Jon Suciú, a kolozsvári ügyvédi kamara dékánja kihallgatáson jelent meg C. Cudalbu igazságügyminiszternél, aki e ött egy memorandum átnyújtása keretében részletesen feltárta az igazságszolgáltatás nyugodt menetét károsan befolyásoló rendelkezéseket és ismertette az ügyvédek sztrájkmozgalmát, a sérelmek orvoslását kérte. Az igazságügyminiszter határozott ígéretet tett az ügyvédek által sérelmezett törvények és rendelkezések tanulmányozására és orvoslására, mire dr. Suciú táviratilag értesítette az audiencia eredményéről az összes erdélyi és bánáti ügyvédi kamarákat és javasolta a sztrájk beszüntetését. A kolozsvári ügyvédi kamara ma délelőtt értekeztek meg az erdélyi és bánáti ügyvédi kamarák távirati válaszai, amelyben egyhangulag a sztrájk beszüntetése mellett foglalkoztak állást.

Ma délben hazaérkezett bukaresti útjáról dr. Jon Suciú és az Uj Kelet munkatársának az ügyvédsztrájk legújabb eseményeiről a következőket mondotta:

Amint az már a lapokban is napvilágot látott, az erdélyi és bánáti ügyvédek a hivatalába lépő új igazságügyminisztertől beiktatásának napján táviratilag kérték az igazságszolgáltatás sérelmes rendelkezéseinek, de elsősorban a portarel-rendszer és a gyorsított eljárásra vonatkozó intézkedések módosítását. Az igazságügyminiszter ur szerdára kérte magához az erdélyi és bánáti ügyvédi kamarák képviselőit. Előzetes megbeszélés alapján Zarie temesvári és Basiu marosvásárhelyi kamarai dékánokból és a kamara elnökeiből álló delegáció jelent meg szerdán az igazságügyminiszter előtt, aki előtt természetesen ismertették azokat az intézkedéseket, amelyek a jogszolgáltatás zavarálan menetét megbénítják és nemesak az

dalmi munkába kezdett, amelynek eredményeképpen a kikötővárosban most egy katonai forradalom lángolt fel Görögország mai ura ellen.

Hivatalos jelentések tudatják azt is, hogy a szalonikii helyőrség Karekuasz, Barkirkisz és Dzsavezasz ezredesek vezetésével alatt fellázadt a kormány ellen, amely gyorsan Szaloniki felé irányított divízióival körülvételezte a várost és mozgósította az egész pyreusi flottát a fölkélek ellen.

Megismert hírek szerint Pangalos ellenfele, a Görögországi nemrég elmenekült Plasztirász táborok is Szalonikiban van. A zendülők főhadiszállásukat abban a szaloniki villában rendezték be, ahol annak idején a detronizált Abdul Hamid szultán volt internálva.

Athénben elterjedt hírek szerint a hivatalos jelentések nagyon szépítik a helyzetet, mert a szalonikii zendülés sokkal komolyabb természetű, mint amilyennek azt a Pangalos kormány elismerni akarja.

A legújabb táviratok szerint a szaloniki-i lázadók közül kétezasan az ellenük kiküldött kormány csapatoknak feltétel nélkül megadták magukat. A lázadókat hadbíróeség elé állítják.

ügyvédeknek, hanem az országnak is felbecsülhetetlen károkat okoznak.

Cudalbu igazságügyminiszter a legnagyobb figyelemmel hallgatta meg fejtegetéseinket és a több óráig tartó audiencia eredményeképpen kijelentette, hogy a sérelmezett rendelkezések következtében előállott helyzetet beható tanulmányozás tárgyává fogja tenni és ebből a célból meghallgaja az erdélyi és bánáti királyi táblák elnökeinek véleményét is. A miniszter arravonathozólag is ígéretet tett, hogy az igazságszolgáltatás helyzetének tüzetes megismerése céljából két-három héten belül személyesen fogja felkeresni egyik erdélyi és bánáti Tábla területét. Felhivott bennünket, hogy sz említett sérelmes rendelkezések módosítására vonatkozólag konkrét javaslatot terjesszünk az igazságügyi kormány elé.

Miután az igazságügyminiszterrel folytatott többórás tárgyalásainkból azt a határozott impressziót szűrtem le, hogy az igazságügyminiszter a legteljesebb jóindulattal tanúsítja az erdélyi és bánáti ügyvédeknek az igazságügyi állapotok megjavításáért indított igaz harcával szemben és miután azzal a ténnyel, hogy az igazságügyminiszter a sérelmek módosítását illetőleg konkrét javaslatot kért tőlünk, kvázi elismerte követeléseink helyességét és jogosságát, úgy helyénvalónak találtam, hogy a kölcsönös megegyezés megkönnyítése érdekében az ügyvédsztrájkot egyelőre függesztük fel, annak végleges beszüntetését a sérelmek konkrét és effektív orvoslásáig halasztva el. A mai nap folyamán táviratilag és telefonon összeköttetést keressünk az összes kamarákkal, értesítve őket, hogy az ügyvédsztrájkot hétfőtől kezdődőleg felfüggesztjük és az ügyvédek ismét megkezdhetik a rendszeres munkát.

Végül Suciú dr. köszönetét fejezte ki a sajátónak az ügyvédek harcában nyújtott erőteljes és önzetlen támogatásért.

Kultura, vagy civilizáció?

„Dass du nicht enden kannst, das macht dich gross“ Goethe.

Az Uj Kelet tegnapi számába Kun Adalbert Amerika „kulturájáról“ hosszabb cikket írt, melyben éles szavakkal ítéli el azokat a „mindent tudó félművelteket“, akik Amerika kulturájáról szólva, azt csupán civilizációnak hajlandók elismerni. Kénytelen vagyok a félműveltek nem valami diszes glóriájába állani, mert — igenis — azok közé tartozom, akik tagadják az amerikai kultura létezését, sőt még annak lehetőségét is, hogy a mai világrend keretében Amerikában egyáltalán kultura fejlődhesék fel.

Mert a cikkírónak az az érvelése, hogy az amerikai milliárdosok sokat áldoznak „kultur-élektre“, hogy a Metropolitan operában naponta zsúfolt ház nézi végig az operaelőadásokat, egyáltalán nem bizonyíték amellett, hogy Amerikában tényleg van kultura. A kultura lényege ugyanis nem intézményekben érvényesül, hanem abban a szellemben, abban a lélekben, melyből első impulzusait nyeri.

A kultura forrása — Dosztojevskij meghatározásával — az a megtisztult lelkesülés, mely azonos a hit rajongásával, a lelki feszültségnek ama termékeny forrásával, mely megolvastja a mindennapi lét anyagi bilincseit s valami szűni nem akaró mámorral mossa le lelkükről a közönséges élet szezenyét. Az igazi kulturakorszakok és az igazi kulturák nem megmerevedett formákban és intézményekben jelentkeztek, hanem a szellem emelkedettségében, kollektív célkitűzésekben, melyek egyetlen cél és egyetlen vágy felé lendültek. A reneszánsz nagyságára nem külsőségeiből következtetünk, hanem abból a szellemből, mely Michelangelo lángszéből áradt, abból a lelkesülségből, mely széttörte a dogmák határait, hogy monumentális alkotásokba és érzésekbe lendülhessen. A góthika tornyait hit emelte magasba, az a még akkor pozitív szellem, mely komoly bensőséggel kutatta az ég rejtelmeit, mely az anyagban nem célt, csak eszközt látott, a kifejezés eszközt, melyen keresztül a kollektív lélek küldte vallomását az élet firmamentumát képező határtalan egeknek.

A civilizáció csupán reprodukció, eredmények gyakorlati felhasználása, melyből kivesszett a lélek és a szellem. Amerika megalapítói a hanyatlásba induló, a már határokba merevülő európai civilizáció eredményeivel építették fel gigászi városaikat, melyeket nem a lélek, hanem a praktikum szempontjai szerint rendeztek be. A kultura lényege és éltető eleme: áhitat, a civilizáció: gyakorlatiaság, — a lelkiség minden igénye nélkül. Amerika zenei kulturája, irodalma, építészete: az üzleti életben elfáradt, a nyers, kiméletlen versenyben eltompult üzletember szórakozási lehetősége csupán. Az amerikai yentől mi sem áll távolabb, mint pl. Beethoven szellemének megértése. Hogy az amerikai mégis jár operába — ez azt jelenti, hogy a zene is beletartozik komfortjába, anélkül, hogy szívét különösebb hullámba hozná, kedélyét mélyebb hangulatokba ringatná.

A kultura igazi hívői és elhivatottjai nem vágyakoztak soha Amerikába s maga Amerika sem termelt ki magából — az egy Walt Whitmanon kívül — olyan művészegénységet, aki az életet, mint minden éleket foglalatát, mint szent és végtelen gazdagságu érzések lehetőségét fogta volna fel. Amerika sokat felhánytorogott szabadságintézményei is merő, sőt merev formai megnyilatkozások. A nyers küzdelem, a praktikus eredményekre való törés szabadsága ez, mely azonban az érzések, a könyvek, a meghatódások lehetőségei elé puritán kegyetlenséggel vet gátat, mely bünné bélyegzi a vágyat s mely a szerelmet, — minden érzelmi gazdagságok közül a legnagyobb gazdagságot ad át — csupán a házasság formái között tudja elképzelni. Amerika a fantázia és a lélek legellenségesebb hazája, mely nem ismeri a határtalanságot, legfellebb a praktikus lehetőségekben. Romantikája rablóromantika (nem véletlen, hogy a Scherlock Holmes-féle regények legnagyobb része Newyorkban pereg le), hősei kitűnő börczűgnyökök, akiket a bussines hevít. Csak egy pillantás Amerika ujságjaira és irodalmi termékeire és láthatjuk, hogy ezek a lapok a legnyersebb ösztönű koncernek és

trösztök száraz-szavu tudósítói, hirdetési organumok, megspékelve kellő szenzációkkal.

Hogy bussinesei után a yenki kellemesen elernyedni a Metropolitanba, vagy valamelyik bárba jare — a kultura szempontjából egészen közömbös. Spengler szerint az európai kultura is kiélte magát s ma már pusztá civilizációban trespel el E helyütt nem vitatkozhatom Spenglerrel, csupán azt akarom megállapítani, hogy az európai kultura — virágkorában — az egyes népek és közösségek minden álmának, tévelygésének, hitének, kétségének, örömeinek, bűnének, lendületének és elernyedésének eredménye volt, nagy kohéziók és hatalmas divergens kiegészítődési folyamata, mely felzendült zenéjében, lepárlódott irodalmában, fellángolt máglyáiban és martirjainak szívében s mely művészeiben szellemi erődtiményekké épült és zsenijeit lázában örökérvényűnek hitt gátakat rombolt szét.

Amerika ezeket a kultureredményeket minden különösebb emóció nélkül — egészen átvetette, de hogy asszimilálni, vagy átalakítani próbálta volna ezeket, — arra semmi bizonyítékunk nincsen. Amerika az emóciók nélküli

szenzáció, a lelkesedés nélküli lélek, a hideg kiegyensúlyozottság hazája, mely irtózik a hit-től, irtózik a nyugodt emésztést zavaró gondolatától s mer: hite nincs: kétségei sinosenek. Ezért virázik olyan nagyzerűen a felekezeti ötletesség városában a cészszerűség építészeteiben, politikájában pedig az a demokrácia, mely a középszerűséget dicsőíti, de nem bírja el az eredetiséget.

Egy világ, melynek szabadságszobra megmerevedett tilalomfája a szenvedélynek, mely az élet ezerhuru zengését az arany hangjába ömörítette, — minden lehet, csak nem a kultura hazája. Belgium egy kis városában: Brüggeben nincs opera, de jámbor, álmata lakói a harangok zengéséből angyalok szavát hallják ki; a Gangesz partján a szent lótuszvirág mámorától megittasodott hinduk nem ismerik a civilizáció vívmányait, de lelkük a végtelent surroja és a nagy emberi rajongások egygyölvastó örömetől hangos. Ezek ismerik, ezek élnek a kulturát, de Amerika kufarjai csak a civilizáció komfortját ismerik, amihez most már hozzátartozik a Metropolitan opera is.

Salamon László

Pénzügyminiszteri rendelet a hitközségi adók behajtásáról

(Bucuresti Bukarest, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatu pénzügyminiszter a mai nap folyamán rendeletet adott ki, mely szerint a kisebbségi vallásfelekezetek hűveire kirótt egyházi és iskolai adók behajtásánál az állami adminisztráció ebben az évben is segítséget nyújt az illető kultusközülteknek. A rendelet kiemeli, hogy az állam csak akkor működik közre a hitközségek létalapját biztosító adók behajtásánál, ha azok nem haledják meg a múltévi kultuszadókat.

A franciák még most sem tekintik befejezettnek a franknyomozást

Ujból kihallgatják a főbűnösöket. Mészáros professzort kikérik a török kormánytól. A szokolhamisítási ügyben is folytatják a vizsgálatot

(Budapest, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kiküldöttek csütörtökön délelőtt megjelentek dr. Sztarache Gusztávnál, a királyi ügyészség elnökénél, aki előtt kijelentették, hogy mielőtt a frankhamisítási ügyben a megindított pótnyomozást a maguk részéről befejezettnek tekintenék, még több körülményre nézve szükségesnek tartják a tényállás felderítését. Így elsősorban tisztázni akarják a kökliség ügyét és pedig azt, hogy kitől származik az első alkalommal beszolgáltatott két köklis-bankjegy utánzó rajza.

A francia megbizottaknak a királyi ügyészség elnökénél előadott kívánsága, a miniszterelnökség részéről ugyancsak hivatalosan informáltak a sajtó képviselőit. A közlés szerint a francia megbizottak a köklisékkel kapcsolatban kérték újból kihallgatni herceg Windischgrätz Lajost, Rába Dezsőt és Garó Lászlót. Kérték továbbá a vádlottak szembesítését.

A királyi ügyészség a franciák kívánságát teljesítette. A kihallgatás valamelyik nap megtörténik. A franciák kérték továbbá, a kökliség kérdésével kapcsolatban, Hir György nemzetgyűlési képviselő kihallgatását is, aki, mint az illetékes közlés mondja, ezidőig súlyos betegesen fekszik lakásán. A mint a képviselő allapota megengedi, kihallgatását a rendőrség azonnal fogantatosítja.

A harmadik pont, amelyre vonatkozólag a francia kiküldöttek a további intézkedéseket kérték, Mészáros Gyula szerepének tisztázása. A franciák azon kívánságukat terjesztették elő, hogy miután értesülésünk szerint Mészáros Gyulát az orosz szovjet hatóságai Bacu városából kiutasították és Mészáros újból visszatért Konstantinápolyba, a kihallgatása iránt megindított diplomáciai eljárást most már sürgősen folytassák le a magyar hatóságok, illetőleg a magyar kormány megkeresésére adandó választ a török kormánynál sürgettségük meg. Amennyiben a török hatóságok arravaló tekintettel, hogy Mészáros Gyula török állampolgár a kérését elutasítaná, abban az esetben elő irányban tegyen lépéseket a királyi ügyészség, hogy Mészáros Gyulát a török rendőrhatalóságok hallgassák ki a frankhamisításra vonatkozólag, úgy azonban, hogy ennél a kihallgatásnál egy a francia, mint a magyar hatóságok kiküldöttei is jelen lehessenek.

A szokolhamisítás ügyében már hetekkel ezelőtt elrendelte a budapesti ügyészség a nyomozás újrafelvételét, tekintettel arra, hogy a cseh nemzeti bank budapesti képviselője dr. Friedmann Ignác ügyvéd útján arra vonatkozólag a szükséges előterjesztést megtette. A nyomozás szigorúan zárt ajtó mögött folyt le és eddig a részletekről közlebbi információkat a nagyközönség számára nem adták ki. A szokolhamisítás ügyében kihallgattak egy csomó tanut, köztük Friedrich Istvánt, Pallavicini ögrófot és a fogságban lévő összes frankhamisítókat. A kihallgatások befejezése után amelyeket az ügyészség elnöke Sztarache személyesen fogantatosított a következő kommunikét adta ki.

Dr. Sztarache, a budapesti kir. ügyészség elnöke szombaton, e hó 19-én a szokolgyi iratokat az államrendőrség főkapitányására fogja áttenni azon nyomozati cselekmények eszközése céljából, amelyeknek elrendelését dr. Friedmann Ignác ügyvéd, a csehek megbizottja benyújtott indítvány alapján részben pedig az iratok áttanulmányozása után a kir. főügyész saját belátása alapján szükségesnek tartotta. Dr. Friedmann Ignác ügyvéd, mint a cseh nemzeti bank és a cseh igazságügyminisztérium képviselője a budapesti cseh követség megbizottjaként szintén kollaborálni fog a nyomozás során a rendőrhatalóságokkal.

A hivatalos jelentés politikai körökben nagy feltűnést keltett, mert aránylag igen gyorsan jutott el az ügyészségi nyomozás ahhoz a ponthoz, amikor a rendőrség kezébe került szükségképen az ügy. A budapesti lapok szerint a kir. ügyészségnek sok olyan adat jutott birtokába a szokolgyben lefolytatott kihallgatások során, amelynek alapján sokkal gyorsabban mozgó rendőrhatalóságok közegek komolyjelentőségű nyomozást kezdenek.

Tegnap megalakult a frank-per főtárgyalási tanácsa, melynek elnöke Török Gyula. A főtárgyalási terminus még nincs meghatározva, valószínű azonban, hogy április utolsó, vagy május első napjaiban meglesz a tárgyalás.

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részlete is. **Stornberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

A kö Shav ben ház ezévtörténelmannyira e nek, hogy köz, amé témájával mindig fi csolni. A vonásban annyi ki lett volna zót még Napolen lódi dic vendégfog hadnagyt szony fér letlenül a tartózkod Bonaparte ról és a s ismerni ve lényeser, elkövetésé van szó és hizsemben titokzatos tábornok szó és a le tonából el asszony sz

A szas nok alakja Két szélső parte. A d becsüli a v kiontott er leszedül ar akarni aka embarként ban az ass jelenete, m jellemzi.

A szere tünő Napol világszinpac méltó part den hangja látszott meg ugrott be. és Mihályfi illeszkedett

Az üres lalík az erd jóval sem b Shaw bemut akkor igazá embere után operettterep

har

Kötött har Flohr haris Musalin har Cérna-muszi Selyemfáty

B

Divalkoztykh

A sors embere

Shaw bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

A kolozsvári Magyar Színház tegnapi Shaw bemutatója jelentős eseménye volt a színház ezévi programjának. Bonaparte Napoleon történelmi figurára és csodálatos élettörténetére annyira elkoptatott témája minden művészetnek, hogy csakis Shaw varázstolla az az eszköz, amely Napoleon alakja köré epizódyszerű témájával és ötlete gazdag tárházával új és mindig frissen ható szindarabot tudott kovácsolni. Az ilusztris író ebben a rövid egy felvonásban ötleteinek és gazdag szatirájának annyi kircsét pazarolta el, hogy bőségesen elég lett volna három felvonásra is. A darab a nézőt még abba az időre vezeti vissza, mikor Napoleon csupán Bonaparte tábornok volt. A lódi dicsőséges csata után a tábornok egy kis vendégfogadóba szállt meg, ahonnan egyik hadnagytól elautó leveleért és sürgönyeiért. A hadnagytól azonban egy csodálatos szöke asszony férjruhában elcsalja a leveleket és véletlenül abba a szállóba jön, ahol a tábornok tartózkodik. A hírosz ott hadnagy visszatérve Bonaparte-hoz, jelentést tesz a posta elrablásáról és a szobába ekkor belépő asszonyban felismeri véli a levelek elrablóját. Az asszony fölényesen, nem létező bátyjára hárítja át a tett elkövetését, de Bonaparte azonnal tudja: miről van szó és követeli vissza a leveleket, abban a hiszemben, hogy az asszony osztrák kém. A titokzatos nő azonban sejteli engedni, hogy a tábornok feleségét kompromittáló levélről van szó és a levelet elégetik. Bonapartsból, a katonából előtör az ember és magához öleli az asszony szöke fejét.

A szeszélyes és a hivatottságát megérvő tábornok alakját csodálatosan rajzolja meg Shaw. Két szélsőséges emberből tevődik össze Bonaparte. A darab első jelenetében még többre becsüli a vörös bort, mert az pénzbe kerül, a kiontott emberi vérenél. Az utolsó jelenetben leszédül arról a piederstárról, amit önzése és akarni akarása épít saját magának és gyarló emberként öleli magához az alkalmas pillanatban az asszonyt. A darab egyik legragyóbb jelenete, mikor Bonaparte az angol nemzetet jellemzi.

A szereplők kitétek magukért. Cselle kitűnő Napoleon-maszka és átgondolt alakítása világszínpadokon is megállja helyét. Főor Lili méltó partnere volt. Az érzés skálájának minden hangján játszott és elsőrangú játéknak nem látszott meg, hogy a beteg Baróti Erzsébet helyett ugrott be. Homokai férfias és dacos hadnagya és Mihályfi kedves korcsmáros nagyszerűen illeszkedett be a kiváló együttesbe.

Az üres padosok láttára az emberen átnyúl a lalik az erdélyi színészet jövőjét illető, semmi jóval sem biztató aggodalom, mert ha még egy Shaw bemutató sem tud közönséget vonzani, akkor igazán kár minden erőfeszítés. A Sors embere után a Szenes legény, szenes lány című operetterepizot játszották. (k. l.)

Nagy harisnyavásár

mélyen
leszállított
árakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 30
Flohr harisnya, minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna-muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 12

Blatt

Főtér 13. szám

Divatkatalógusban és kötöttárúknban óriási választék.

Mateotti özvegye volt Mussolini merénylője?

(Róma, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini merénylőjéről fantasztikus hírek keringenek Rómában. Tegnap a rendőrfőnökségen megjelent egy előkelő nő és közölte, hogy a merénylő nem Gipsen ir arisztokrata nő és legközelebb eljön a rendőrségre messzeföldről érkező barátnőjével és be fogja bizonyítani, hogy a merénylő álnévet használt. Azt is rebesgetik, hogy nem ir származású, hanem olasz és a letartóztatott Capello tábornok felesége, akit a zamboni merényletek is gyanúsítottak és részt vett az összeesküvésben is. Másik verzió szerint a merénylő Mateotti özvegye volna. A rendőrség közelebbi adatokat nem hozott nyilvánosságra.

Ma délután ül össze az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottsága

(Cluj-Kolozsvár, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma, április 11-én délután 3 órakor kezdődik a Nagyintézőbizottság tanácskozása, amelyre egész Erdélyből nagyszámú bizottsági tag érkezett. A tárgyalási anyag tengelyében a szervezet kiépítésének és pénzügyi konszolidációjának kérdései állnak. A Szövetség a marosvásárhelyi konferencia óta eltelt időben számos esetben tanujelét adta, hogy Erdélyben a zsidóság túlnyomó részének bizalmát bírja. Az országgrész határain túl is a Szövetséget tekintik egyetlen olyan zsidó szervezetnek, amely ténylegesen kifejzöje széles néprétegek élet-akarásának.

A bizottsági tagok most, amikor a cionista szervezetek világszerte új erőt gyűjtenek, hogy az eddigi eredményeket úgy a diasporában, mint Palesztinában a zsidó nép égető szükségleteinek megfelelően fokozzák, manifesztálni fogják a Szövetséghez való töretlen hűségüket és hozzátartozandóságukat. Az Ijjar akció problémája egy elszánt akarat kifejezöje a Szövetség eszmei tartalmának kimélyítésére. Szerveesen kapcsolódik bele ebbe a kérdésbe az a

probléma, hogyan kell egy olyan finánciális helyzetet teremteni, amely a Szövetség ügyvitelét biztos keretekbe normalizálja.

A bizottsági tagok meg fogják hallgatni a Palesztina-építő apok és a Palesztinahivatal jelentését, amelyekből meggyőződhetnek arról az intenzív munkáról, amely a konferencia óta Palesztina érdekében folyt. De ezek a jelentések megmutatják az Alapok további fejlődésének lehetőségeit is, amelyeknek kellő kiaknázása a Nagyintézőbizottságnak kötelessége.

A sékel-referátum ezidei sékel-akciónak az eddigtil különböző jellegét, módjait és célját fogja ismertetni. A politikai referátum a Nagyintézőbizottság gyűlését követő országos politikai értekezleten kerül tárgyalás alá. Erre az értekezletre a Nagyintézőbizottság tagjain kívül meghívást kaptak a Szövetségen kívül álló zsidó vezetőférfiak minden pártárvyatból. Az országos politikai értekezlet határozatai fogják eldönteni a zsidóság magatartását az új politikai helyzetben.

A Nagyintézőbizottsági és a politikai értekezlet ülései elé fokozott érdeklődéssel tekintenek.

Nagy eseményeket várnak a parasztpárt kolozsvári konferenciájától

Madgearu szombaton délelőtt beható tanácskozásokat folytatott a nemzeti párt vezetőivel. Állítólag magasabb helyen Maniu nélkül kívánják a fuziót

(Cluj-Kolozsvár, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parasztpártnak vasárnapra összehívott értekezletére ma délelőtt Kolozsvárra érkezett Madgearu a párt egyik legmarkánsabb vezetőgyénisége. Az értekezletet — mint ismeretes — azért hívták össze, mert ezen az értekezleten akarnak dönteni az iránt, hogy a parasztpárt bontsora zászlót Erdélyben az országos képviselőválasztások alkalmából. Holnap érkeznek még Kolozsvárra Lupu Mihalache és Jannian.

Madgearu ma délután hosszas beható tárgyalásokat folytatott a nemzeti párt néhány vezetőtagjával aziránt, hogyan lehetne a két párt között a közeledést megvalósítani. Politikai körökben a holnapi értekezletől nagy eseményeket várnak. Mint hírlík, a parasztpárt már az értekezlet előtt kézhez kapja a nemzeti párt konkrét fuzió, vagy kollaborációs ajánlatát és csak ezután döntenek arról, hogy elfogadják-e az ajánlatot, vagy pedig külön választási programot állítanak fel Erdélyben.

Beavatottak szerint a helyzet rendkívül komplikált, mert felsőbb körök állítólag nyomást gyakorolnak a parasztpártra, hogy fuzióról addig ne tárgyaljon a nemzeti párttal, míg annak Maniu Gyula az elnöke. Ezzel szemben a nemzeti pártban bizakodó a hangulat és a holnapi napról eredményeket várnak a két párt között létesítendő közeledés tekintetében.

Bukarest, április 10. A „Viitorul“ ma azt a fantasztikus hírt közli, hogy a nemzeti párt a kolozsvári konferencia határozatai alapján a mai napon ajánlatot tett a parasztpártnak, hogy állítsák helyre az egységes ellenzéki frontot. A parasztpárt azonban kijelentette, hogy egyedül kívánnak a választási küzdelemben résztvenni és egész Erdélyben megszervezik pártjukat a külön harcra.

Goga cáfolja a konfliktust

A fővárosi lapok arról adtak hírt, hogy Goga belügyminiszter a kormány két tagjával Goldis kultuszminiszterrel és Negulescu közoktatásügyi miniszterrel konfliktusba keveredett. A lapközlemények szerint Goga Goldis kultuszminiszter megkérdezése nélkül rendeletet adott ki arra, hogy Beszarabiában a husvéti ünnepeket a régi naptár szerint ünnepelhetik meg. A lapok ugyanekkor arról is hírt adtak, hogy Negulescu közoktatásügyi miniszter csak a lapokból értesült arról, hogy Goga a diákság képviselőivel olyan megállapodásokat létesített, amelyekben egyedül a közoktatásügyi minisztérium hivatott dönteni.

Goga ma délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit s elöttük a következő nyilatkozatot tette:

Több lap arról ad hírt, hogy köztem és Negulescu közoktatásügyi miniszter, valamint Goldis és ugyancsak köztem hatáskörű összeütkezésből kifolyólag nézeteltérések keletkeztek.

Negulescu közoktatásügyi miniszterrel való konfliktusról szóló hírek annál kevésbé sem felelhetnek meg a valóságnak, mert én a diákok képviselőjével semmiféle tanügyi kérdésről nem tárgyaltam. A diákokkal folytatott

tárgyalásaim a belső rend békéjének biztosítását célozták. A tanügyi kérdéseket Negulescu intézte el.

Ami a Goldis-féle konfliktusi híreket illeti, ki kell jelentenem, hogy a husvéti ünnepekről szóló rendeletet nem a belügyminisztérium adta ki, hanem a patriarcho s nekem ebben csak annyi szerepem volt, hogy közöltem a prefektusokkal a patriarcho intézkedéseit.

A nemzeti párt kizárta a disszidens takistákat

A nemzeti párt bukaresti központi végrehajtóbizottsága tegnap esti ülésén kizárta a párt kebeléből azokat az elemeket, akik a párt érdekeit e nehéz pillanatokban elárulták. A határozat a takista-csoport ellen irányult. Ez a csoport tegnapi ülésén elhatározta, hogy érintkezésbe lép a nemzeti párt vezetőségével és követelni fogja, hogy a párt kezdjen kollaborációs tárgyalásokat a kormánnyal, ellenkező esetben visszanyertnek tekintik akciószabadságukat.

A lapok szerint a parasztpárt disszidens csoportja és a kormány között tárgyalások folynak. E párt vezére, Mehedintji 4 prefektusi állást követel és ezenkívül a néppárt nevének megváltoztatását agrárpártra.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A nagyvárad Aviva bucsuztató estélye

Néhány héttel ezelőtt utazott el Palesztiába Altmann Sámuel, a nagyvárad mizrachis ták elnöke, hogy Erec Jiszráélben végleg letelepedjék. Altmann Sámuel szerencsésen Erec Jiszráélbe érkezett és most követi őt az öt új házba családja. Családjának távozása alkalmával az Aviva leányegyesület méltó keretek között óhajtja Altmann Sámuel leányait a Galutból elbucuztatni. Az Altmann-nővérek lelkes munkái voltak a Palesztina-ujjépítésnek. Altmann Anna az Aviva elnöke volt több éven keresztül. Az ő lelkes és fáradhatatlan munkakészségének volt köszönhető, hogy kitűnő munkásgárdát nevelt a Keren Kajemetnek. Oroszlánrésze van abban, hogy a földvásárlási alapsnak Nagyváradon eddig több, mint fél-millió lejt gyűjtöttek egybe. Altmann Anna pótolhatatlan veszteséget jelent a várad ifjúsági mozgalomnak. Palesztinában, az öt-uj házában folytatni fogja az ujjépítés munkáját. Az Aviva vezetősége ezúton felkéri az összes cionista testvér-egyesületeket, hogy április 17-én, szombat este fél 9 órakor a Lloyd éttermében megtartandó bucsuztatón minél számosabban megjelenjenek.

A kolozsvári Zsidó Nőegylet

Április 18-án, vasárnap délután négy órakor tartja meg rendes évi közgyűlését a Kereskedelmi és Iparkamara székházában. A közgyűlésre külön meghívókat nem bocsátanak ki és így az egyesület vezetősége ezúton hívja meg a tagokat.

A Palesztinahivatal közleménye

Ismételten figyelmeztetjük a kivándorlókat, hogy a legközelebbi hajó április 16-án, pénteken indul Konstancából. Ehhez a transzportvonal április 14-én szerdán délelőtt 11 órakor indul a kolozsvári állomásról.

A zalaegerszegi internáló táborok rémsége a bíróság előtt

(Budapest, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar főváros büntetőbíróságának Publik Ernő alatt működő tanácsa érdekes sajtópórt tárgyal.

Andorka Dezső, Hefter Mihály és Székely Béla magántisztviselőket még az elmúlt hónapokban letartóztatták Sopronban, mert egy kéziratot akartak átsempészni Bécsbe, hogy azt ott kinyomassák. Az írás — amelynek ezt a címet adták: *A magyar Szibéria* — a döbbenet és rémség színeivel esetelte a zalaegerszegi és hajmáskéri internáló táborok borzalmait. Andorka és két társa éveken át anyilodtek Zalaegerszegen és saját tapasztalataikat írták le a kéziratban. Amikor elkobozták az írásokat, egyben nemzetgyalázás címén büntető eljárást indítottak ellenük és Hefter Mihályt és Székely Bélát hetekig való letartóztatás után szabadlábra helyezték, míg Andorkát ma is a Markó utcai fogházból vezették bírái elé.

Ez az ügy most a bíróság előtt van, amely mindenekelőtt annak a megállapítását kérte, vajjon igaz-e a könyvnek az az állítása, hogy az internáló-táborba nem törvényes alapon, tisztára bosszu következtében is bejutottak ártatlan emberek és pedig a hatóságok közreműködésével. Megállapította a bíróság, hogy maga a belügyminiszter is annak idején kifogásolta a hatóságok önkényeskedéseit és bekérte az atro-

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

ciósokra és az internáló táborokban elkövetett visszaélésekre vonatkozó aktákat.

Elrendelte továbbá a bíróság annak a bizonyítását, igaz-e, hogy az internáltakat testileg megfenyítették és kiéhezítették, úgy hogy elesett kutyák husát adták és a szemében étel után keresgéltek. Igaz-e, hogy ha az internáltak panasza mentek, megkötözték és ugyan nyira bántalmazták őket, hogy az első időben tömegesen elhaltak, vagy elsenyvedtek és megőrültek. Megengedi a bíróság annak a bizonyítását is, hogy a táborban mit sem sejtő internáltakat sétájuk közben leterítették és egy asszonyt, aki éppen gyermeke fürdetésével volt elfoglalva, egy ór szolgálati fegyverével

agyonlőtt.

Bebizonyítható, hogy egy tiszthelyettes leköpte egyik meggyilkolt internált holttestét és visszadobta a fekhelyére. Megengedi végül annak a bizonyítását, hogy az internáló táborokban levő nők a tiszték és örök valóságos szabad prádái voltak.

A védők kérik azt is bizonyítani, hogy a parlamenti ellenőrző bizottságokat a táborok vezetői megtevesztették olyképen, hogy a meggyilkoltak neveit egyszerűen bevezették a szabadságoltak listájába. A tárgyalásra száznál több tanút jelentettek be. Az érdemleges tárgyalás hétfőn megkezdődik és előreláthatólag egy hétig fog tartani.

Franciaország ellenzi a román-olasz szövetséget

Mussolini petróleumkoncessziókat és egyéb előnyöket kér Romániától

(Bucaresti-Bukarest, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Diplomáciai körökben arról tudnak, hogy Románia és Olaszország között szövetségi szerződésről tolynak tárgyalások. E forrás szerint a szövetség megkötése előtt komoly akadályok állanak, mégis remény van rá, hogy ez a szerződés létrejön.

A szerződés ellenértékeképpen Olaszország bizonyos koncessziókat kíván a petróleumterületekre és garanciákat arra, hogy Románia léghajó és rádiószükségletét Olaszországból szerzi be.

A szövetség kérdése egyébként a bledi kisantant-konferencián is szóba került.

Franciaországgal is tárgyal Románia. Itt azonban az a nehézség állott elő, hogy Franciaország csak az esetben tárgyal tovább Romániával, ha Olaszországgal nem köt szerződést. Ez a kérdés is a bledi konferencia elé kerül.

London, április 10. A „Daily Telegraph” diplomáciai tudósítója a következőket írja: Az olasz-román paktum tervét láthatóan elejtették, amint az az olasz-szerb paktummal már korábban megtörtént. Olaszország nem hajlandó Romániának beszarabiai határait garantálni.

Nemzetközi bonyodalom támadhat Mussolini beszéde miatt

Franciaország olaszellenes magatartását Mussolininek legújabb külpolitikai beszéde határozta el véglegesen. Ez az ellentét azonban már akkor keletkezett, amikor Olaszország néhány héttel ezelőtt annektálta a Kyrenaika és Tripolisz közötti karavánt mentén fekvő oázisokat. Ez a terjeszkedés elsősorban Anglia egyiptomi érdekeit érinti ugyan, de veszedelmet rejt magában a francia Szudán határmenti részeire is. Mussolininek mostani afrikai útja, bármennyire tagadják is olasz hivatalos körök, szorosan összefügg Olaszország gyarmatbeli terjeszkedésével.

Ez az imperialista politika azonban azt a különös helyzetet idézte elő, hogy külpolitikai szempontból Olaszország ma talán még inkább izolálva van, mint Oroszország. Amikor nemrégiben Mussolini heves kirohanást intézett Ausztria és Németország ellen, Franciaország és Anglia leplezett kárörömmel fogadták a támadást. Most azonban az

olasz miniszterelnök leplezetlenül volt szövetségesi ellen fordult, ami komoly nemzetközi bonyodalomra vezethet.

Rómából jelentik: Olaszország egész érdeklődése Mussolini tripoliszi utazása felé irányul. Az utnak óriási jelen őseget tulajdonítanak. A fascista lapok azt írják, hogy az ut legjobban bizonyítja, mennyire számol Mussolini a nép akaratával. Hogy Olaszország gyarmati hatalmát ki kell bővíteni. Olaszországra nézve ezen kibővítés, tekintettel a nép gazdagságára, természeti szükségesség. Európa békéjét csak úgy lehet biztosítani, ha az olasz követelés megfelelő megértésre talál. Feltűnést kelt Cantalupo gyarmatügyi államtitkár nyilatkozata, amely szerint Mussolini programja nemcsak a gyarmatügyi politika szükséges expanzióját jelenti, hanem az egész olasz népet gyarmatpolitikai szellemen óhajtja nevelni.

Német gyarmatokat akar Olaszország

(London, április 10.) Megbízható forrásból jelentik, hogy az olasz kormány puhatalozott Párisban, nem lenne-e Franciaországnak bifogása, ha a világháború előtt Németország fenhatósága alá tartozó keletafrikai területeiből újabb gyarmatot kapna. Németország értesülve Olaszország akciójáról, szintén diplomáciai lépésre készül. Németország a volt német gyarmatokat végleges elosztásra irányuló tárgyalás nemcsak a versaillesi szerződéssel áll elentében, hanem lehetlenné teszi a Népszövetség fennmaradását is, mert Locarnóban a Népszövetség államai és Németország között megállapodás jött létre, amelyet a német kormány nem hajlandó elejteni. Bár a békeszerződés Németország tengerentúli birtokait lefoglalja, ez annyira ellentétben van Wilson pontjaival, hogy a hatalmak nem is merték örök tulajdonba venni a német gyarmatokat, hanem a népszövetségi egyezségi okmány 22. cikké szerint csak mandátumot adhattak egymásnak a gyarmatokra. Német Keletafrikára, amelyet most Olaszország igényel, Anglia kapott mandátumot, amelyet Belgiummal megosztott. Locarnóban a szerződés megkötésekor a német kormány közölte, hogy csak azon esetben lép be a Népszövetségbe, ha szintén kap megfelelő gyarmati mandátumot.

Hivatalos argol helyen nem erősítik meg azon birt, hogy Németország mandátumainak visszaadására kifejezett ígéretet kapott volna, de nem tagadják, hogy a locarnoi tanácskozásban résztvevő államok egyike sem utasította el a német kormány követelését, sőt a kérdést egyáltalán vita tárgyává sem tették. Miután a locarnoi egyezmény életbe léptetése Németországnak a Népszövetséghez való csatlakozásától függ, így újabb olasz-német összehangolás az eddigénél is jobban elmérgesítő az a világpolitikai helyzetet. Angliában teljesen érthető-

nek találják, ha Németország nem ismer megalkuvást ebben a kérdésben, mert Németország sokkal súlyosabb nehézségekkel küzd, mint Olaszország.

Lloyd Expr.

Telefon 419

ongoraszókek kaphatók!

Erdély legrégebbi és legmegbízhatóbb

zongora raktára

Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Tánc- és művészlemez, beszélőgépek raktáron.

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér Ernyőzlet.)

(Sa
+u lósi
egész
Márton
icát,
minder
ország
hogy
szerint
jóelőre
riknén
sorsu
sorsu
sorsu
A
olcsó
vetést;
bezne
péséné
Még a
szorong
mában
Tol
gyilkos
megfoj
A
lesége
minder
majdne
lényege
jak a t
sirva e
meg a
vám pe
ő bujto
asszony
met, ha
A r
Márton
összeáll
állapita
fitt a k
katonak
át a ha
az egész
Am kor
gyanu M
mondta
A re
kertész
élt és n
rablott
már elv
a gerr
verejték
ezer lej
A bo
egyetlen
mindig
történhe
ellenére
négy óra
jutott.
A viselő ke
den adat
zonyított
telep fel
kihallgat
kovitsné
tiszt bes
latot. El
Markovité
tény, vag
alapon, h
látták a
nem, a
eltiánt M
Termé
pontra ju
márta ér
találkozott

Óriási részvét mellett temették el a szatmári gyilkosság áldozatát

Márton István és felesége egymást vádolják a gyilkosság értelmi szerzőségével. Miért jutott holtpontra az első nyomozás?

(Satmare Szatmár, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári rendőrség tegnap egész nap szakadatlanul vallatta a letartóztatott Márton István kertészét és feleségét, Fehér Katicát. Ma már a borzalmas bűncselekménynek minden egyes részlete teljesen tisztán áll a rendőrség előtt. Kétségtelenül beigazírt nyert, hogy Márton István az ismert Reinitz recept szerint dolgozott. Olesó vásárt ajánlott a már jóelőre kiszemelt áldozatának, Markovits Henrikének és így csalta lépre a szerencsétlen sorsu zsidó asszonyt, aki keservesen kereste meg őt gyermekének mindennapi kenyere.

A szerencsétlen véget ért Markovitsné az olesó üzlet mögötti öszlőnösen megérezte a cselvetést, de a kenyérszerzés gondja elnyomta benne az aggodalmat, soha minden egyes lépésénél újabb és újabb balsejtelmek gyötörték. Még az utolsó pillanatban is újra elfogta a szorongó félelem. Amikor Márton István nyomban belépett a pincébe, felkiáltott:

— Milyen ördögi ez a pince!

Többet nem szólhatott már Markovitsné, a gyilkos nekiesett a torkának és pusztá kezével megfojtotta.

Egymást vádolják a gyilkosok

A kihallgatás során Márton István és a felesége is a legapróbb részletekig mondanak el mindent. A letartóztatott házastársak vallomása majdnem mindenben megegyezik, csak a leglényegesebb kérdésben tér el. Egymást vádolják a tett értelmi szerzőségében. A „szép Kati“ sirva erősítgeti, hogy az ura agyában fogalmazott meg a borzalmas gonosztett ötlete, Márton István pedig szembe mondja az asszonynak, hogy ő bujtotta fel a gyilkoságra.

— Azt mondtad, — vágja indulatosan az asszony szemébe — hogy kikaparod a szememet, ha nem teszem el láb alóla zsidó asszonyt.

A rendőrség most azon fáradozik, hogy Márton István és felesége előéletének adatait összeállítsa. Eddig mindössze azt sikerült megállapítani, hogy Márton István hat hónapot ült a kolozsvári hadbírószék fogdáijában, mert katonaköteles román állampolgárokat szöktetett át a határon. Márton Istvánt és feleségét is az egész környéken gonosz emberek ismerték. Amikor két héttel ezelőtt először esett a gyanu Márton Istvánra, ismerősei egyértelműleg mondták:

Márton István jómódban élt

— Töle kitelik, hogy gyilkolt.

A rendőrség megállapítása szerint a gyilkos kertész rendezett anyagi körülmények között élt és nyomasztott gondok nem gyötörték. A rablott 4500 lejt a gyilkosság után egy órával már elvásárolta. Árpád, krumpit és ruháscskákat a gyermekeknek vett szegény Markovitsné verejtékes munkájával megkeresett négy és fél ezer lejt.

A borzalmas bűnténynek ma már csupán egyetlen egy olyan részlete van, amelyre még mindig nem derült teljes világosság. Hogyan történhetett meg a kézenfekvő bizonyítékok ellenére az, hogy a nyomozás az első huszon négy óra után hamis vágányra és holtpontra jutott. A nyomozást először vezető rendőrtisztviselő két héten keresztül, noha logikailag minden adat Márton István bűnössége mellett bizonyított, egyáltalában nem gondolt a kertésztelep felkutatására. Amikor Márton István első kihallgatása alkalmával tagadta azt, hogy Markovitsné nála járt, a nyomozást vezető rendőrtiszt beszűntette ebben az irányban a vizsgálatot. Előbb abból a feltevésből indult ki, hogy Markovitsné csempész-kiránduláson esett bűntény, vagy baleset áldozatául, majd azon az alapon, hogy Markovitsné csak megérkezni látták a Royal-szállodába, de onnan eltávozni nem, a Royal-szállodában akarták kutatni az eltűnt Markovitsné nyomait.

Hamis nyomon

Természetesen ezzel a nyomozás teljességgel holtpontra jutott, mert Markovitsné nyomban Szatmárra érkezése után a Kossuth-kert háta mögött találtak a kertészel és a Royal szállodában csak

annyi időt töltött, míg az elemozási kosarát lerakta és három üres zsákot magához vett.

A közvélemény megnyugtatása érdekében a szatmári rendőrhatalomnak teljes világosságot kell deríteni arra, hogy vajjon pusztán rendőri tévedés

Amerikai tőke érdeklődik a CFR iránt

Egy newyorki pénzcsoport kölcsönajánlatot tett a román vasutak helyreállítására és a magánvasutak részvényeinek megvásárlására

(Cluj-Kolozsvár, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR ellen már évek óta állandó a panasz úgy a kereskedők, iparosok és termelők, mint az utazóközönség részéről. A leglehetetlenebb szállítási mizériák mellett a napirenden levő vasuti szerencsétlenségek bebizonyították, hogy az ország vasuthálózata csödé előtt áll. Mihail Jonescu közlekedésügyi helyettes államtitkár a kormányhoz felterjesztett memorandumában megállapította, hogy amennyiben sürgősen nem intézkednek a vasutak megjavításáról, bizonyos vonalakon be kell majd szüntetni a szállításokat. Ugyanezt közölte Stefan Pretorian CFR vezérigazgató is a kormánynak, aki a napokban tért haza külföldi utjáról és sürgette, hogy a magával hozott kölcsönajánlatok egyikét haladéktalanul realizálják.

volt-e az oka annak, hogy a vizsgálat hamis vágyokra tévedt.

A törvényszéki boncolás után az ügyész megadta az engedélyt a szerencsétlen véget ért Markovitsné eltemetésére. Markovits Henrikét tegnap délután három órakor temették el Szatmár lakosságának óriási részvétel mellett az ortodox zsidó temetőben. Markovitsné öt árvát hagyott maga után, akik mind első házasságából származnak. Az öt Luger gyerek most teljes árvasága jutott, mert apjuk, Luger Cheszkel a háboruban esett el, kenyérkereső anyjukat pedig egy nyirkos pincében végezte ki négyezeröttszáz lejért egy elvetemült gyilkos.

Averescu tábornok a kormány több tagjával tanácskozott a vasutak rendbehozataláról és tárgyalás alá vette a Pretorian által hozott kölcsönajánlatokat. A legnagyobb figyelmet ezek közül egy newyorki bankártröszt ajánlata érdemli meg, amely kiköti, hogy az általa nyújtott kölcsön csak a CFR céljaira fordítható. A konzorcium ezt a kölcsönt ahhoz a feltételhez is köti, hogy az állam a vasuti jövedelemnek lekötésével garantálja.

Ugyanez a pénzcsoport ajánlatot tett a magánvasutak részvényeinek megvásárlására is, amelyek miatt a román államnak három pere van Párisban és egy a népszövetségi tanács előtt. Mind a két javaslat a legközelebbi minisztertanácson kerül döntés alá.

Svédország az egyetlen európai állam, ahol nincs infláció

A svéd korona paritáson stabilizálódott. Olcsó pénzzel dolgozik az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság

(Stockholm, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Európának egyik legértékesebb állama Svédország. A svédok ezideig nem igen szerepeltek a legújabb világtörténelem színpadán és éppen ezért méltó feltűrést keltett a Népszövetség eredménytelen genfi ülésén a svéd delegátus harcos fellépése Európa békéjének érdekében. Már ebből a szempontból is érdekes Svédország gazdasági viszonyait közelebbről megvizsgálni.

A háború alatt az ország kedvező gazdasági helyzete folytán a svéd koronát a paritáson jóval magasabban jegyezték. Mikor azonban 1920-ban az európai gazdasági krízis egyre aggasztóbb méreteket kezdett ölteni, a dumping-rendszer és az inflációs politika érzékenyen sújtotta Svédország külkereskedelmét.

1923 végén javult a helyzet, a svéd koronát sikerült körülbelül paritáson stabilizálni és 1924 márciusában ez országgyűlés megszüntette a bankjegyek kényszerárfolyamát. Ezzel a

rendszerrel Svédországnak elsőnek sikerült Európában visszatérni az egészséges valutapolitikához. Azóta a svéd korona stabil maradt a nemzetközi piacon. Newyorkban például a svéd korona 3.73-as árfolyamot ért el, ami megfelel a paritásnak és azóta 1924-ben és 1925-ben alig vesztett valamit ebből a kurzusból.

Svédország kereskedelmi mérlege némileg passzív ugyan, de az állami költségvetés mutatja legjobban, hogy a svéd gazdasági élet és svéd valuta egészséges alapon nyugszik. A hivatalos statisztika szerint Svédország budgetje az 1925-6. évre 738.1 millió svéd korona, amiből 164 millió investálásokra van előirányozva. Az elmúlt évről 58 millió fölösleg maradt. Azonkívül pedig a svéd Nemzeti Banknak nagy devizatartalékjai vannak. A pénz aránylag olcsó. A hivatalos kamatláb jelenleg négy és félszázalék. Mindezek a körülmények megindokolják, hogy Svédország miért az egyetlen állam Európában, ahol nincsen bankjegyinfláció.

Aggasztóan árad ismét a Szamos

Egy nap alatt másfél méterrel emelkedett a vízállás. Riadalom a folyóparti lakosság körében

(Cluj-Kolozsvár, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyrészt az elmúlt hetek melege következtében a havasokban beálló olvadás, másrészt az utóbbi napokban gyakori esőzések ismételtlen félelmetes nagyságúra duzzasztották meg a Szamos hullámain. A vízállás magassága immár a másfélmétert is megközelíti és a szakadatlanul tartó esőzések következtében a folyó magassága egyre nagyobb lesz.

A szamosmenti lakosság körében, amely még ki sem heverte a januári irtózatoss méretű folyóáradás borzalmas pusztításait, leirhatatlan nyugtalanságot idézett elő a Szamos kiáradásának ismét fenyegető veszedelme.

Különösen súlyos károkat okoz a Szamos áradása azoknak a szamosmenti lakóknak, akik a januári katasztrófa után a víz sodró ereje által elpusztított partmenti töltések újjáépítését megkezdték, vagy pedig a rombadőlt házak helyén új épületek emelését kezdték meg. Ugy a Malom utcában, mint az Árpád uton több ilyen épülőfélben lévő töltés, illetőleg ház van, amelyeket az egyre emelkedő víz teljesen hasznavehetetlenné tesz, néhány, a januári ára-

dás következtében földönfutóvá lett családok ismét bizonytalan időre hajléktalanná téve és az eddigi károkat újabb hatalmas összegekkel szaporítva.

A délután folyamán a szerkesztőségünkhez érkezett telefonjelentés szerint a Nádas-patak is veszedelmes emelkedésben van és Jegenye táján kiöntéssel fenyeget. A szünni nem akaró esőzések megduzzasztották a Szamos többi mellékfolyóit is és amennyiben az esőzések tovább tartanak, úgy Erdély lakossága talán még a januári áradást is felülmúló árvízveszedelemnek néz elébe.

zsidó urinőt keresek

uttlársnak, 3-4 heti külföldi utra, ki olyan mint tolmács és segítő lenne — Címét, fényképet e lap kiadóhivatalába kérek.

ettes le-
testét és
i végül
ló tábo-
ralóságos

hogy a
táborok
y a meg-
k a sza-
száznál
egés tár-
athatólag

tától

rról tud-
E forrás
im, hogy

etrileum-
országból

Francia-
ödést. Ez

irja: Az
ár koráb-

vetségei
yodalomra

z érdeklő-
ányul. Az
A faaista
bizonyítja,
val. Hogy
l bővíteni.
intettel a
g. Európa
olasz kö-
tünést kelt
yilatkozata,
emcsak a
ét jelenti,
itikai szel-

mer megal-
tématország
int Olasz-

yd Expr.

fon
9
székek
tők?

zhatóbb
ára

I.

árban, a
mellett.
gínthető.
g viseli.
zélőgé-

Zsigmon
emléktér

HIREK

**Az Uj Kelet az egyiptomi orrályi és hámság/ zsidó-
ság napilapja**
Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elkövetésének utánneméséi csak a ferra-
megjelenésével engedjék meg.

Szabadságjogokat védő liga alakult Párisban és Berlinben. Berlinből jelentik: A németországi intellektuelek között nagyon szívesen fogadták azt a Párisból indult mozgalmat, amelynek célja „küzdelen bármiféle diktatura ellen“ és instrumentuma a Szabadságjogokat Védő Liga, mely a napokban alakult meg és máris számos országban vannak tagozatai. A liga felhívást bocsátott ki, háromszáz aláírással. Az aláírások között szerepelnek Franciaország, Németország, Anglia, Spanyolország, Olaszország, Svájc, Belgium, Ausztria, Lengyelország, Románia, Magyarország, Oroszország és Portugál értelmiségének legjobbjai. A felhívás szerint a szervezet a parlament modernizálását is célul tűzte ki és pedig a mai élet gazdasági és szociális követelményei szerint. Célja továbbá a népek közötti szolidaritás istápolása, a kölcsönös támogatás, Európa egységesítése a munka és béke eszközei által. A német aláírások között vannak: Brentano professzor, Schulze-Governitz, Verweyen, Thomas, Mann és Veinrich neves költő.

Szeptember 25 én tartják meg az egyiptomi-palesztinai kirándulást. Az egyiptomi kirándulásra vonatkozó újság cikkekben, körlevelekben stb. is többször hangsúlyoztatott, hogy a kirándulás csak akkor tartható meg a közölt feltételek mellett, ha arra minimálisan 1000 résztvevő jelentkezik. A kirándulásra lekötött 10.000 tonnás hajó az említett feltételek mellett, csak április hó 2 áig állott rendelkezésre. Minthogy ezen határidőig csupán 737 résztvevő jelentkezett és mivel a rendező ségnek minden fáradozása, dacára a rövid időre való tekintettel, ugyanolyan feltételek mellett, megfelelő hajót ezidáig lekötni nem állott módjában, — a kirándulás április 25-én meg nem tartható. Ennek következtében annak elhalasztása vált szükségessé és pedig az év legkellemesebb hónapjára, szeptember hó 25-ére. A bekötött okmányok és az eddig befizetett jelentkezési és részvételi díjak minden esetre azonnal rendelkezésükre állanak a jelentkezőknek. Nincs azonban akadály annak, hogy a befizetett összeg a Marmarosech Blancé kolozsvári fiókjánál maradjon, melyek a befizetők részére betétként kamatoznak a kirándulás időpontjáig. Ez a utóbbi mód mindenestre a kirándulás sikerét biztosítaná. Az összes jelentkezők (helybeliek is) ezúton kéretnek fel, hogy erre vonatkozó szándékukat egy levelezőlapon azonnal közöljék: Cluj, casuta postala 135, Excursiunea Kairo címre. Minden bekötött utlevél, minden további nélkül azonnal visszaküldetik.

A Magyar Párt udvarhelymegyei tagozata a gazdaérdekek védelméért. A Magyar Párt udvarhelymegyei tagozata legutóbbi ülésén határozati javaslatot fogadott el, melyben a pártközpont tudomására hozta, hogy a vármegyei tagozat a gazdaérdekek hathatósabb védelmét várja a párt elnökségétől. A szerkesztőségünknek megküldött határozat hangsúlyozza, hogy az udvarhelymegyei párttagozat megdöbbentő szomorúsággal vette tudomásul, hogy azokon a tárgyalásokon, melyeket a Magyar Párt megbízottai a volt kormányal folytattak, a Magyar Párt zömét tevő mezőgazdasági elemek kívánságai szóba sem jöttek. A párttagozat a gazdaelemek gazdasági fellendüléséért várja a magyar kultúra megerősödését. A párt egyik főfeladata kell tehát legyen a magyar néprétegek, elsősorban a földművelő lakosság elszegényedésének megakadályozása. Az indítványt Ugron Zoltán adta be és többek hozzászólása után a párttagozat egyhangulag elfogadta.

Nyomavesztett a Wilkins expedíció. Fairbanksból jelentik: A Wilkins kapitány legutóbbi rádióüzenete óta róla és az expedíció sorsáról semmiféle értesítés nem érkezett. Az expedíciónak az a része, amely kutyaszánokon utazik az alaszkaí hósvatagon, tegnap rádió-üzenetet küldött, amely szerint agyon kell öni a kutyákat, mert nincs élelmiszertük. Azonnal hozzáfogtak a motoros repülőgépek kijávitásához és segítségükre indultak. Azt hiszik, hogy két-három nap múlva a repülőgép kész lesz.

Vasúti balesett Lemberg és Krakó között. Bukarestből jelentik: A lemberg-krakói vonalon Rosna mellett egy harmadosztályú személykocsi kisklott. Hároman súlyosabban, 25-en pedig könnyebben megsebesültek.

Hindenburg hatvanéves katonai jubileuma. Berlinből jelentik: Hindenburg katonai pályájának hatvanadik évfordulójához ért és ezt az alkalmat a német birodalom nagyszabású ünnepségekkel ülte meg. Az ünnepségek szenzációja az volt, hogy Hindenburgot az angol követ is üdvözölte kormányának nevében. Az elnöki palotában a német kormány nevében dr. Gessler hadügyminiszter üdvözölte az elnököt, aki marsalli uniformisában, mellén az összes rendjelekkel jelent meg. Hindenburg meleg szavakkal köszöntö meg az ünnepeltet. A hadügyminiszter szavaira ezeket válaszolta: „Hozzám intézett szavaiból különös meglepéssel vettem azt a kijelentést, amely szerint a mai Reichswehr a régi hadsereg nagy tradíciójának örököse és amely legfelsőbb kötelességének a régi hadsereg erkölcesének követését tekinti. Ne vegye zokon tőlem, a régi katonától, hogy ma, amikor itt állok hadijelvényeim közepe, amelyek között életem javarészt eltöltöttem, hogy most fájdalmas visszaemlékezéssel gondoljak a régi büszke hadseregre. A nép serege volt ez, amely nemcsak a hazát védelmezte, hanem ezenfelül nevelte is a népet kötelessége teljesítésére és hazaszeretetre. Most, hogy a hadsereget elvesztettük, érezzük, mi volt az nekünk. Meg vagyok róla győződve, hogy a mai Reichswehr nem befolyásoltja magát a jelen lármája által és egyetlen vezető gondolatnak él, a hazaszeretetnek és annak a meggyőződésnek, hogy önzetlen és csendes munkával segítse elő a német nép jövőjét. Ennek jegyében köszöntöm a német birodalom új hadseregét.“ A beszéd mély hatást tett a jelenvoltakra. Feltűnést keltett, hogy Hindenburgot von Plessen tábornok, Vilmos excsászár egykori főszárnysegédje is köszöntötte.

A nagyjutatóbizottság tagjai és vidéki delegátusok el ne mulassák megtekinteni a legújabb híber és más nyelvű zsidó tárgyú kiadványokat, képs albumokat és művésziesen illusztrált gyermek meséskönyveket, valamint iskolai képes falitáblákat, melyek legutóbb érkeztek a Safruth zsidó könyvkereskedésbe, Piata M. Viteazul (Széchenyi-ter 39. sz. a.) — minden vételkényszer nélkül.

Megnyit a Haggibbor új klubhelyisége. Tegnap este a Haggibbor teljes vezetősége és néhány meghívott vendég jelenlétében a Palermo (volt Patria) kávéház emeleti helyiségében megnyitott a Haggibbor új klubhelyisége. Az egyesület vezetősége súlyos anyagi áldozatok árán állította fel klubhelyiségét, amelyel Kolozsvár zsidó társadalmának egy oly intim, meghitt és családi otthont kívánt teremteni, ahol a csendes szórakozásra vágyók szabad óráikat kellemesen eltölthetik. Különböző játékokon kívül a modern kor igényeinek megfelelően, a táncnak is hódolhatni fognak a klub látogatói. A tegnap esti intern jellegű megnyitót e hó 24-én követni fogja a diszesszen berendeztet klubhelyiség ünnepélyes felavatása is, Kolozsvár zsidó társadalmi és politikai szervezetei reprezentánsainak jelenlétében.

Szabaddábra helyezték Andrejka budapesti rendőrtanácsos inzultálóját. Budapestről jelentik: Emlékezetes még, hogy az év elején az óbudai villamoson Vidéki Alice ölmésszóval inzultálta dr. Andrejka Károly rendőrtanácsost, mert annak idején, a kommuné alatt 'anusí' ott megartatásáért letartóztatta. Az szóta letartóztatásban lévő nőt a vádtanács a mai nappal szabaddábra helyezte.

Cuza professzor előadást tartott Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: Tegnap este a galaci gyorssal Marosvásárhelyre érkezett A. C. Cuza egyetemi tanár, az anti szemita mozgalom vezére. Este kilenc órakor a kulturpalota disztermében előadást tartott. A hatóságok a rend fenntartására széleskörű intézkedéseket tettek. Az utcákon katonai patulok cirkáltak és a kulturpalota megettí téren egy egész század katonaság táborozott. Rendszavarás nem történt.

Junius elsején revízió alá veszik a külföldi állampolgárok tartózkodási engedélyeit. A kolozsvári rendőrprefektúra közli: A sziguranca vezérfelügyelőségnek 7343-1926 számú rendelete szerint az összes külföldi állampolgárok kötelesek junius elsejéig a szükséges okmányokat beszerezni, amelyeket a tartózkodási engedélyek ellenőrzésére alakult bizottság elé kell terjeszteniük. A hiányos iratokkal jelentkező külföldiektől megvonják a további tartózkodási engedélyt.

Fegyverszüneti tárgyalások folynak Abd el Krimmel. Párisból jelentik: Abd el Krimmel a tárgyalások folynak. A fegyverszünet feltételei a foglyok kicserélése és egy semleges zóna felállítása. A békéfeltételek közigazgatási autonómiát biztosítanak a szultán szuverenitása mellett, ezzel szemben lefegyverzést és katonai ellenőrzést, a határ pedig az Ourgha folyó lenne.

Rendőrségi hír. Tegnap délután Pop dektív letartóztatta Urián János cszázógon körözött börtört. Urián 1924. márciusában előbb börtört követett el Szamosújváron. Ott elfogták, de elszökött. Most visszakisérik a szamosújvári rendőrséghez.

Ujabb zavarok vannak Kolozsvár villanyellátásában. Szombaton délután az egész városban kialudt a villany. Ezzel kapcsolatban az a rémhír kelt szárnyra, hogy a hidagszamosi villanytelepet elöntötte a megáradt Szamos és a város villanyüzeme heteken át képtelen lesz az áram szolgáltatást végezni. Munkatársunk evvel kapcsolatban felkérte Roata mérnököt, a városi villamosüzemek igazgatóját, aki a következőket mondotta: „Só sincs azokról a rémhírökröl, amelyek a városban elterjedtek. A villanyszolgáltatás megakadásának az az oka, hogy egyes egyének szántszándékkal vizes faágakat dobnak a hidagszamosi—kolozsvári távvezetékre és vagy rövidzárlatot okoznak, vagy elszakítják a drótot. Már a multban előfordult hasonló eset és akkor a tetteseket áadtuk az ügyészségnek. Telefonjelentés alapján azonnal küldtük ki munkásokat a vezetékek megjavítására és néhány órában belül a villanyszolgáltatás semmiben sem fog hiányt szenvedni.“ Az esti órákban az áramszolgáltatás már zavartalanul működött.

Két romániai betörőt fogtak el Bécsben. Bécsből jelentik: Megirta az Uj Kelet, hogy a húsvéti ünnepek alatt S-mmeringen a Hotel Panthausban egy Eszterházy grófnő család étkezéseit lopták el. Ugyanezért, ugyanebben a szállodában 950 schillinget tartalmazó pénztárcáját elnélték el ismeretlen tettesek Hennig ezredesnek. A bécsi rendőrség alapos nyomozás után kézrekerítette a tetteseket Benno Ruckensteiner és fivére David Ruckensteiner személyében. A két betörő a legveszedlmesebb nemzetközi betörők közé tartozik, akiket a római és alexandriai közbiztonsági hatóságok is köröznék. A Ruckensteinernek a ragáti Roman városból származnak és már évekkal azelőtt hírbetekt voltak vasúti lopásokról. A házkutatás alkalmával előkerültek a grófnő ékszerei, a 950 schillingből azonban már csak néhány bankjegy maradt a betörőknél, akik az utóbbi napokban feltűnően költöztek különböző bécsi mulatóhelyeken. Az ékszereknek kívül napfényre került sok igazgyöngy, briliáns és valódi kamea. Ezeket az értékeket minden valószínűség szerint Sciarra olasz ezredestől lopták el a betörők, akik azonban az értékek eredetéről minden felvilágosítást megtagadtak.

Javult a volt igazságügyminiszter egészségi állapota. Bukarestből jelentik: Marzescu állapota annyira javult, hogy ma délelőtt hosszabbban elbocsélgotett politikai elvbarátaival, többek között Th. Florescu volt igazságügyminiszterrel is.

A Szövetséges államok diplomatái Averescu miniszternél. Bukarestből jelentik: Averescu miniszterelnök tegnap fogadta a szövetséges államok meghatalmazott minisztereit.

Angol-, francia-, német-, magyar ország, Jugoszlavia, Schweizba, Csehszlovákia

tanulmányi utra utazom

április 15-én,

bármily n kereskedelmi avagy magánügy elintézését vállalom CAROL SPRINGER, Cluj, Str. Joza 3.

Rádió-

készülékek és alkatrészek

minden hozzávaló ta tozékkel kaphatók ALEXI és VASS, Cluj, Str. Londrei [ezelőtt Hosszu-u.] 21

Hétfő, 12
Pá
amerikai
Páris művé
nyol festő
és pillanat
dorta a P
hívják ezt
Ayres, Pár
Jean Char
amerikai és
a vonók h
Quinquilla
egyvetérene
festőgenerá
Rendkívül
1900 ban
és az egy
szed e fe
hazavítte
szén kiak
nek. Tizen
vészeti k
vasni, cs
mohó vágy
Quirquila
Mikor ére
16 órán á
pénzt telh
net és az
ban hajna
véletlenül
igazgatója,
embar fes
tését. Az
levő képe
nap mul
fantasztik
Olaszorszá
táratat b
fogadja a
— R
féle taní
tik: A
hogy leg
lescu ál
spektorol
többeket
hozzák
nem járt
— R
rendőrség
jegyezte
— M
korlatol
térium k
ját. Két
deket. A
a gyakor
portban
arok, al
latra és
behivatna
lyamokb
az 1923
— A
diákok.
tem szen
az egye
beszéltek
annestü
— M
ellenes
Unió sz
lag kim
a gyak
államtit
hogy a
megbizo
maguka
Jelentet
letartó
vényt
kormán
megvesz
személy
törvény
Mindeze
csempés
Unió
elkoboz
hogy
hamisit
sággal
leleplez
alkohol

— Páris leghíresebb festője egy dél-amerikai volt szénlapátoló. Párisból jelentik: Páris művészi körei az utóbbi napokban egy spanyol festő nevével hangosak, aki hirtelen tűnt fel és pillanatok alatt az elragadtatás extázisába sodorta a párisi műértőket. Quinquila Martinnak hívják ezt a csodát, akinek hazája a napos Buenos Ayres, Páris egyik legnagyobb kiállítótermében, a Jean Charpentier házban állította ki képeit a fiatal amerikai és bár képeinek jórésze nem volt eladó, a vevők hihetetlen összegekért akartak hozzájutni Quinquila képeire. Páris legkiválóbb műkötőkései egyetértéssel abban, hogy Quinquila Martin az új festőgenerációnak egyik kiemelkedően zseniális tagja. Rendkívül érdekes a fiatal festőnek aARRIERJE 1900-ban született, nem tudja, ki volt apja, anyja és az egyik kicsiny dél-amerikai kikötővárosban szedte fel az utcáról egy szegény szénhordó, aki hazavitt és felnevelte. A fiatal gyerek már egészen kiskorában tanujelét adta rajzoló képességének. Tizenhat éves volt, mikor Rodin-nak egy művészeti könyve került a kezébe. Nem tudta elolvasni, csak a könyvben levő rajzokat nézegette mohó vágygal. Ez a könyv adta meg az első lökést Quinquila Martinnak. Megtanult írni és olvasni. Mikor érezte tehetségének szétvető erejét, napjában 16 órán át hordta a szén, csak hogy valami kis pénzt tehessen félre. Három hónapig hordta a szén, és aztán egy hónapig pihent. A pihenés óráiban hajnalról estig a kikötőben festett. Egy napon véletlenül meglátta rajzait a buenosayresi múzeum igazgatója, aki meglepetéssel fedezte fel a fiatal ember festményében a kikötő élet nagyszerű látványát. Azonnal magával vitte a fialembert otthon levő képeivel együtt és Quinquila Martin egy hónap múlva Buenos Ayres kedvence lett. Képei fantasztikus áron keltak el és így tudott elutazni Olaszországba, Spanyolországba, ahol csak a képtárakat bujtja. Most Párisban van és bideg arccal fogadja a párisi társaság tagjainak hódolatát.

— Revízió alá veszik az Anghelescu-féle tanügyi kinevezéseket. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy legközelebb revízió alá veszik az Anghelescu által kinevezett generálispektorok, inspektorkorok és tanfelügyelők névsorát, akik közül többeket el fognak bocsátani. Indokolásul azt hozzák fel, hogy kinevezésüknél Anghelescu nem járt el a törvény szerint.

— Eljegyzés. Draghiciu Aurel, a kolozsvári rendőrség közserzetének őrvendő kapitánya eljegyezte Feier M. Livia urleányt Traava Crisból.

— Május 26-án kezdődnek a hadgyakorlatok. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium kidolgozta az ezévi hadgyakorlatok programját. Két csoportban hívják be gyakorlóra az ezredeteket. Az első csoport május 26-án vonul be és a gyakorlati ideje június 26-ig tart. Ebben a csoportban behivatnak az 1920 és 21. évfolyamokból azok, akik tavaly nem vonultak be hadgyakorlatra és az 1922. évi korosztályt. A tisztek közül behivatnak az 1919., 1920., 21. és 22. évfolyamokból azok, akik tavaly nem vonultak be és az 1923-as évfolyam.

— Amnesziát kapnak a megbüntetett diákok. Bukarestből jelentik: A fővárosi egyetem szenátusa ma délelőtt ülést tartott, amelyen az egyetem meggyitásával kapcsolatos teendőket beszélték meg. Tárgyalták a megbüntetett diákok amnesziáját is. Még nem határoztak erről.

— Megbukott az amerikai alkohollenes törvény. Newyorkból jelentik: Az Unió szenátusának joggyűi bizottsága határozati-lag kimondotta, hogy az alkohollenes törvény a gyakorlatban csődöt mondott. Maga Andrews államtitkár, a törvény szövezője, beismerte, hogy a prohibíciós törvény végrehajtásával megbízott tisztviselők meg hagyták vesztegetni magukat és az alkohollensempészt ma is virul. Jelentette, hogy jöllehet a hatóságok tömegesen letartóztatták az alkohollal visszaélőket, a törvényt sehogy sem lehetett végrehajtani. A kormány ezernél több tisztviselőt bocsátott el megvesztegetés miatt a szolgálatból és 62.000 személy volt letartóztatásban a prohibíciós-törvény rendelkezéseinek megszegése miatt. Mindezen szigorú rendszabályok ellenére a csempészt alkohol 15 százaléka bejutott az Unió területére és alig 5 százalékot lehetett elkobozni. A legrosszabb az egész dologban, hogy a prohibíció örve alatt nagyon sok hamisított szesz került forgalomba, ami való-sággal alássa az amerikai nép egészségét. E leleplezések alapján most az egész amerikai sajtó az alkohollenes törvény érvénytelenítését követeli.

— Rövidéletűnek tartják az új jugoszláv kormányt. Belgrádból jelentik: Politikai körök meg vannak győződve, hogy Uzonovics kabinetje csak rövidéletű lesz. Pasics személyes hívei biztosra veszik, hogy a kormány csak átmenetinek tekinthető és esetleg mindössze pár hétről van szó. A horvátok remélik, hogy az étemeni kabinet működése alatt sikerülni fog a Radics pártnak olyannyira előretörni, hogy a kormányt átveheti.

— Hír György magyar képviselő a titkos szervezettek itélték halálra. Budapest-ről jelentik: Ismeretes, hogy a frankhamisítási ügygel kapcsolatban Hír György magyar nemzetgyűlési képviselő öngyilkosságát követett el. Az öngyilkossággal kapcsolatban politikai körökben élénken kommentálják a párisi „Matin”-nek egyik cikkét, amely azt állítja, hogy Hír Györgyöt a titkos társaságok itélték halálra. Tudvalevő, hogy Bethlen István gróf miniszterelnök husvéti vakációjáról visszatérve kijelentette, hogy feloszlatta az összes fajvédő alakulatokat. A földalatti titkos társulatok azonban erősebbeknek látszanak, amit a Hír György esete is bizonyít. Hír György tudvalevően összeköttetésben állott a frankhamisítókkal, a legutóbb előkerült litográf köveket az ő lakásán őrizték, titkára pedig letartóztatásban is volt a frankhamisítás ügyével kapcsolatban. A francia detektíveknek a pótnyomozás kiegészítésére vonatkozó beadványában Hír György neve ismételtelen előfordul. A „Matin”-cikke szerint a titkos társaságok attól féltek, hogy Hír György többet fog elmondani kihallgatásakor, mint amennyit a franciáknak tudni szabad, ezért halálra itélték. A halálos ítéletet Hír Györgynek kellett önmagán végrehajtania: ezért vágta fel öngyilkossági szándékkal ereit. A szanatóriumban, ahova súlyos sebesülten szállították, Hír György azt a kijelentést tette, hogy azért kell meghalnia, amiért Schultzeuak is meg kellett halnia. Hír György anyagilag teljesen tönkrement, kényszerorvosi eljárás és büntető feljelentések voltak folyamatban ellene, a mentelmi bizottság javaslata alapján a parlament felfüggesztette mentelmi jogát, de fajvédő társai nem akartak rajta segíteni. Kényszerorvosi ügyében az eljárás költségeit nem tudta előlegezni, ezért napok kérdése, hogy a csődöt megnyisák ellene, ami mandátumának elvesztését vonja maga után. Hír György azonban ragaszkodik mandátumához és önként lemondani nem akar. Ebből is arra következtet a „Matin” tudósítója, hogy az életéről való lemondásra rákényszerítették Hír Györgyöt, mint ahogy fél-évvvel ezelőtt a fajvédők egy másik tagját kergette halálba a „Hármas Vérkeresztység” nevű titkos társaság.

— A budapesti nemzetközi vásár utazási kedvezményei a romániai látogatók számára. Budapest-ről jelentik: Tekintettel a nagy érdeklődésre, amely Romániából a budapesti kereskedelmi és iparkamara által rendezett, április 17-én megnyitott nemzetközi vásár iránt megnyilvánul, a vásár vezetősége széleskörű és nagyméretű kedvezményeket biztosított a vásár látogatói számára. A látogatók április 10-től kezdve a magyar határt vizum nélkül léphetik át, amelyet utólag féléven a vásár területén is beszerezhetnek. Ugyanezen időponttól kezdve nemcsak a magyar vasutak és a dunai hajóstársaságok adtak 50 százalékos utazási kedvezményt, hanem a CFR is a vizsantazásnál érvénybe lépő 50 százalékos kedvezményt biztosítottak. Mivelhogy az utazási költségeken kívül a budapesti tartózkodás költségei is sokra ragnak, a vásárból oly kedvezményes fizeteket adott ki a vásár rendezősége, melyek háromnaponként egymillió magyar koronáért elsőrangú szállodákban elszállásolást, teljes ellátást és különböző szórakozásokat biztosítanak. Az egymillió koronában már a szokásos borraival is befoglaltanak. A vásárral kapcsolatos összes kedvezmények igénybevétele vasárigazgatók váltásához vannak kötve, amelyek nemcsak a budapesti központi irodában (V., Sze mere-u. 6), hanem a vásár Romániában működő összes tiszteletbeli képviselőinél is beszerezhetők. A vásár iránt való nagyarányú érdeklődésre különben jellemző, hogy a volt monarchia területén kívül eddig már a lengyelek, a görögök, a törökök, a bolgárok jelentették be nagyobb csoportokban a vásárra való érkezésüket. Éppen ezért kívánatos volna, hogy a vásár látogatói kedvezményeiket mielőbb megváltsák, hogy annak alapján a vásár vezetősége a megfelelő elszállásolásról idejekorán gondoskodhassék.

SPORT

A bécsi Hakoah villanyvilágítás mellett játsza le Párisban európai bucsumerkőzését. Tegnapi számában megírta az Uj Kelet, hogy az osztrák bajnoksapat, a Hakoah kedden elutazott Bécsből többhetes északamerikai turnéjára. A Hakoah amerikai vendégcsereplését hatalmas érdeklődés előzi meg és a diadalmos bécsi csapat elutazása előtt közvetlenül is egész sereg újabb meghívást kapott Amerikából mérkőzések lejátszására. A program szerint Északamerika összes jelentősebb centrumaiban fog mérkőzéseket abszolálni a Hakoah és ezek a mérkőzések, a csapat kiváló játékerejét tekintve, bizonyára a zsidóság fizikai regenerálódásának újabb fényes bizonyítékát fogja szolgáltató. Mielőtt azonban a Hakoah amerikai útjára behajózna, ma este kilenckor Párisban, a francia főváros legerősebb egyesületével, a Red Star-ral fog egy exhibíciós mérkőzést lejátszani a futballvilágban eddig szokatlan keretek között. A mérkőzés ugyanis este kilenc órákor veszi kezdetét és elektromos ivilámpák világítása mellett fog lezajlani. Kétségtelenül ez a bizarr és szokatlan körülmény befolyásolni fogja a Hakoah együttesét képességeinek teljes kifejtésében, azonban briliáns husvéti szereplését tekintve, a mérkőzés kimenetele nem lehet kétséges. A villamos fény mellett időntésre kerülő Hakoah-Red Star-mérkőzés iránt világszerie hatalmas érdeklődés nyilvánul meg.

Haggibbor—Vasas. Ma, vasárnap délután félöt órákor a kolozsvári CFR pályán kerül eldöntésre a két csapat mérkőzése. A Haggibbor a futballszakosztály által egy hónapra letiltott Braun nélkül kénytelen a Haggibbor vezetősege a csapatösszeállításban változtatásokat volt kénytelen eszközölni. Az együttes valószínű összeállítás a következő: Rosenfeld—Pollák—Wesel, Virág, Klein, Csillag, Gidáli, Rosenfeld III., Farkas, Reményi, Rosenfeld II. A centerfedezet posztján Braun helyett a Haggibbor talentumos, fiatal fedezetjátékosa, Klein József fog szerepelni, akinek kiváló képességei bizonyára ezen a poszton is kelleg érvényre fognak jutni. A balszálon ismét játszani fog a hosszas betegségéből felépült Rosenfeld II. A Haggibbor ebben a formában is jelentékeny játékerőt képvisel és a ma délutáni mérkőzésnek valószínű győztese lesz.

A kolozsvári sportegyesületek gyűlése. A kolozsvári sportélet visszaéléseinek és rendezetlen állpotának megszüntetése érdekében kilenc sportegyesület tartott tegnap gyűlést, amelyen nagyfontosságú határozatokat hoztak a jövőre vonatkozólag. A gyűlésen dr. Lucian Alexandru elnökölt és elsősorban dr. Meret Octaviannak, a labdarúgó szakosztály elnökének fejezték ki teljes bizalmukat és felajánlották a jövőben további támogatásukat. Az aktuális ügyek letárgyalása után a Kolozsvárt az utóbbi időben mindjobban elharapódzó durva és életveszélyes játék megszüntetése fölött határoztak. A játékosok felvilágosítására hetenkint állandósítani fogják a gyűléseket és a csapatkapitányok kötelezik magukat egyletük teljes gárdájával megjelenni a gyűléseken. Az első ilyenü összejevetelt folyó hó 20-án délelőtt 11 órákor tartják meg a Palermo (volt Patria) kávéház emeleti termében.

Andrade, az uruguayi néger játékos Prágába költözik. Prágai lapok jelentése szerint Andrade a világbajnok uruguayi futballcsapat világhírű néger fedezetjátékosa, a közeljövőben Prágába költözik. Andrade prágai útjának hátterében a prágai lapok szerint az áll, hogy prágai tartózkodása alatt a néger szerelmes lett egy széke cseh kislányba, akivel eljegyezte magát.

HYPEROL

fertőtlenít, megvéd torokfájástól

SZÁJVIZ TABLETTA

Kapható mindenütt.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan akarja szanálni az Averescu-kormány az ország pénzügyi helyzetét

Felszabadítják a mobil tőkét a súlyos terhek alól, eltörlik a forgalmi adót és az adózási rendszer helyesebb megosztását valótják meg. Manolescu pénzügyi államtitkár nyilatkozata

(Bucuresti-Bukarest, április 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Averescu-kormány pénzügyi politikája áll ma úgy a külföld, mint a bel-földi pénzügyi körök érdeklődésének középpontjában. Epen ezért általános érdeklődésre tarthat számot az a program, melyet Mihail Manolescu, a pénzügyminisztérium új államtitkára közölt a sajtóval és amely részletesen ismerteti a pénzügyminisztérium terveit, amelyeknek megvalósításától reméli a kormány az ország pénzügyi életének normalizálását és a külföldnek az országgal szemben táplált bizalmatlansága eloszlátását.

— A költségvetési egyensúly — mondotta Manolescu államtitkár — a volt pénzügyminiszter alkotása csak egy formális és az államvitalis funkcióinak feloldozására alapított egyensúly, amely azonban hivatásának nem tud megfelelni. Ami pedig a jelenlegi adókat illeti, úgy gondolom, hogy költségvetésünknek tényleges egyensúlyba hozása érdekében bizonyos mértékű adófelülméréseket eszközölhetünk. Egyes adóknál azonban tehermentesítéseket is fogunk eszközölni különösen azoknál, melyeknél a fiskalitás túlságosan nyomasztóvá válik anélkül azonban, hogy az állam pénzügyeinek jelentősebb szolgálatot tennének. Adórendszerünket összehangzásba kell hozni az új Románia gazdasági és társadalmi strukturájával, amely két fő termelőágra támaszkodik.

1. földművelés,
2. ipar és kereskedelem.

Miután az ország elsődleg termelője a paraszt, ugyancsak a parasztnak kell elsődleg adófizetőnek is lenni. Ami a másik termelőágot illeti, az ipar és kereskedelem még a kezdeti fejlődés stádiumában vannak és mindkettőnek támogatásra és fellendítésre van szüksége ahhoz, hogy működésük a nemzetgazdaságban az állam kimeríthetetlen bevétel forrásává válhasson.

— A jelenlegi pénzügyi rendszer túlságosan elnyomja az ingó tőkét, amelynek okát abban látom, hogy egyenesadórendszerünk nyugati mintára van felépítve, ahol fejlett ipar van, hatalmas nemzetközi kereskedelem és egy erős és konszolidált nemzeti ingó tőke. Kétségtelen, hogy az ország ingó tőkéje az ingatlanokkal szemben az eddigi adórendszerek által túlságosan sújtva volt.

A fenti megállapítások alapján a pénzügyi államtitkár a következőkben körvonalozza Románia jövő pénzügyi politikájának feladatait:

1. A globális adó megszüntetése a százezreknél kisebb évi jövedelmekre és a jelenlegi

percentuális kvótának hattizedre való leszállítása. Ezzel egyidejűleg az adófizetők deklarációinak szigorú ellenőrzése és az egész rendszer összealkalmazása.

2. Általánosságban a tőke-adó 15 százalékra való leszállítása, valamint a román részvényekre kivetett 12 százalékos adó csökkentése. Bankbetéti adó és privilegizált jutalék adójának redukciója.

3. A részvénytársaságokra kivetett kiegészítő adó redukciója és kereskedőknél való teljes eltörlése.

4. A fizetésekre kivetett adó határértékének négyezerről haterre lejjére való felemelése

A kolozsvári ipartestület közgyűlése.

A kolozsvári ipartestület március 28-án elhalasztott közgyűlést ma (vasárnap) a kereskedelmi kamara tanácstermében a megjelent tagok számára való tekintet nélkül kvetlenül megtartja. A tárgysorozatot a következők: Elnöki megnyitó, jelentés az 1925. évi működésről, számadások bemutatása, a számvévi bizottság jelentése, az 1926. évi költség-előirányzat megállapítása, előterjesztés a székház felépítése kérdésében, indítványok, választások.

Áremelést kérnek a kolozsvári mészárosok.

Kolozsvár város tanácsa Carpinisan dr. főjegyző elnöke mellett ülést tartott a közérdeklődési cikkek ármegállapítása ügyében. Az értekezleten a husiparosok tekintettel a fokozott sertés exportra, a sertésbuznak 48—52 lejben, a marhahusnak 34—36 lejben való megállapítását kérték. A védőiparosok képviselője az érttermi árknak a hus áremelése arányában való felemelését kérte. A lisztkereskedők szindikátusának vezetője pedig a jelenlegi kenyér- és lisztáraknak fentartását kérte.

Cseh importőrök hónapok óta csempészik a húst Romániából.

Néhány hónappal ezelőtt a kelet-szlovéniai uszorahivatal utasítást kapott a minisztériumtól a Magyarországból áramló lisztimport fokozottabb ellenőrzésére, mert az illetékes hatóságok rájöttek, hogy egyes cégek az importengedélyekkel visszaéléseket követnek el. A bel-földi cégek megszerezték az importengedélyeket, melyeket aztán „tisztességes haszon” mellett átengedtek a magyarországi exportőröknek. A kassai uszorahivatal az importengedélyekkel üzött manipulációk miatt több kassai cég ellen megtette a feljelentést, egyuttal pedig a lisztbehozatalt a legszigorúbb ellenőrzés alá vette. Pontosan hasonló módon manipuláltak és játszottak össze a cseh- és morvaországi

és a professzionális adókvótának nyolc százalékról hat százalékra való csökkentése.

5. A mai földművelési adó értékelésének a revíziója a jelenlegi áraknak megfelelően és ugyanakkor a legális kvóta-adó csökkentése, amelynek azonban az új árbecslések alapján a földművelési adókból befolyt összeg növekedéséhez kell vezetnie.

6. A ház és telekadó felemelése reális árbecslések alapján, a kvóta csökkentése mellett.

7. A nemzeti termékeknek erőteljesebb támogatása behozatali vámilletékek által. Ez a támogatás oly mértékig terjedhet, mint amilyen mértékben Európa többi államai nyújtanak támogatást hazai iparuknak.

8. A buza kivételére kivetett adó eltörlése.

9. A fogyasztási adóem szaporítása, annak cukorra és petróleumtermékekre való kiterjesztése.

10. A forgalmi adó megszüntetése és annak hasonló természetű fogyasztási adóval való helyettesítése.

11. A szesz, sör és borra kivetett illetékek felemelése a háborúelőtti illetékek határainak megfelelően.

12. A községi és megyei illetékek egyszerűsítése és azok számának csökkentése. A specális és időleges jellegű adók eltörlése.

husimportőrök a romániai exportőrökkel. A kassai rendőrségnek tudomására jutott, hogy osztrai és prágai cégek husimportengedélyeket szereznek, eladják azokat romániai exportőröknek, akik az engedélyek segítségével kapcsolják a szlovéniai és ruszinszói közvetítőkereskedelmet és vagonszámra hozzák be a húst az itteni piacokra. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a romániai ügynökök nemcsak az által sértik az állam érdekeit, hogy illegitim uton szerzik meg a behozatali engedélyeket, hanem azért is, mert a szlovéniai piacokon inkasszált átlazásokat szintén illegitim uton csempészik át Romániába. A rendőrség már nyomában van egy nagyobb csempésztársaságnak, amely rendszeresen foglalkozik az export-importmanipulációkkal.

Külföldi származású vasúti kocsiokon is lehet tüzfűt szállítani. Bukarestből jelentik: A CFR igazgatóságának rendelete szerint, április 10-től kezdődően a külföldi államoknak a romániai vonalokon futó kocsiikat is lehet fűvel megrakni.

A kisebbségi pénztételek kifizetése a pénzügyminiszternél. Bukarestből jelentik: Gyárfás Elemér egy küldetését vezető Lepadatu pénzügyminiszter elé, hogy támogassa az erdélyi és bánáti kisebbségi pénztételeket. Lepadatu válaszában kijelentette, hogy töle telhetőleg úgy erkölcsileg, mint anyagilag a bankok támogatása lesz.

TÓZSDE

Április 10-én

A lej Zürichben 212.50, Párisban 12.00, Bucarestben —, Bécsben —.

Kolozsvár. A piac a tegnapi erős kereslet után ma tartózkodást mutatott. Ezzel szemben a kínálat élénkült. Az ártolyamok a következők:

Bécs 34.20—34.40, Prága 7.20—7.25, Budapest 290—295, Páris 8.40—8.50, Zürich 47.00—47.15, Newyork 242.00—243.00, London 1180—1185, Milánó 9.80—9.85.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.40, Amsterdam 208.00, Newyork 518.25, London 2520.10, Páris 1772.00, Milánó 2083.00, Prága 1535.50, Budapest 72.50, Belgrád 912.50, Bukarest 212.50, Varsó 55.00, Bécs 73.15.

Bukarest. Devizák: Páris 8.30, Berlin 57.90, London 1182, Newyork 212.50, Milánó 9.79, Zürich 46.90, Bécs 34.35, Prága 7.21.

Bukarest. Valuták: Napoleon 8.90, német márka 57.00, leva 1.70, török lira 123, font sterling 1175, francia frank 8.50, svájci frank 46.50, olasz lira 9.65, drachma 2.80, dinár 430, dollár 242.00, lengyel forint 30.00, osztrák schilling 34.00, magyar korona 34.00, cseh korona 7.16, belga frank —, holland forint —.



Vidéki amatőrfényképezők kérjenek arjagyzéket

POLITZER

fotóruházától Carel-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítatott 1896.

A konkurencia

fejleszti az ipart és kereskedelmet, tevékenységre készíti a mozgékony kereskedőt, különben

tehetetlen

a mai kifinomodott izléssel szemben, mely különösen **férfiszöveknél** igen előrehaladott. Saját érdekében ne kísérletezzen mással, csak

SCHWARCZ JENŐ utódával
Cluj, Strada Regina Maria 14. szám.

A színház...
nak sikerül...
ami próba...
pesti előad...
is ragyog...
50 szer me...
házak mell...
rendezésébe...
sz népszéki...
kedves vje...
Alarcos...
zációs oper...
já szák He...
relli Gi...
Vasárnap...
litott...
Alad...
Vasárnap...
(O, er...
Ili, I...
Soro...
Hétfő: Sul...
gyel...
Kedd: O lo...
Iná...
szü...
Szerda: Dr...
Lilive...
Csütörtök...
A. Sa...
Csütörtök...
rósné...
árak...
Péntek 8-k...
bérlet...
Pénteken fé...
négye...
sorral...
105 s...
Szombat d...
sági e...
tanér...
Szombat est...
Hecht...
Giac...
Nagy...
bérlet...
Vasárnap fé...
uj sze...
Iréne...
Vasárnap 6...
szer...
rozat...
Vasárnap es...
récson...
dár...
Hétfő: Dr...
szám...

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb spróbirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Komoly papirkereskedő
segédet, fiatalit keresek,
csakis kiváló szaktudással
H. Bacch, Arad. 945

Társat keresek Negyváradon üzemben lévő 300 százalékos jövedelmű gyárvállalathoz. Szükségessé tőke 800.000 lei. Esetleg eladó, azonnal elfoglalható 4 szobás lakással, kedvező fizetési feltételek. Felvilágosítással szolgál: Blum, Oradea, Várház-u. 51. 944

Armenia Szovátán, legkisebb igényeket kielégítő modernizált helyes helyen. Főtérén, cursalonnal. Előegyezi lehet Stark Testv. reklám, Szovátán. 907

Jókarban lévő pianó olcsón eladó. Megtekinthető a Select-mozgóban.

Jó gyártmányú, rövid zongorát, vagy pianót veszek. Cím a kiadóban.

Alkalmi vétel!

Smyrna - szőnyeg
6x5 m. teljesen új állapotban, gyönyörű mintával, igen olcsó áron eladó.

Perzsa-szőnyeg
2x2 teljesen új, 14.000 leiert kapható ROSENBERG J. szőnyeggyárak tárában, Cluj, Strada Memorandului 25.

**איך דעווען איר
דעצענע איר דען
15-טען יום
איר שר האסטרו
אין באדע מיטאנד
עוד גלאני
Ludoşul de Mureş**

Varrólányok, kik megfelelő gyakorlattal rendelkeznek, akkordmunkára vagy heti bérre felvételt. Dibela Kötöttárugyár Zápolya-u. 4. Felvétel hétfő reggel 8 órakor. 946

Intelligens, fiatal jó gazdasszony állást keres. „Jobb hávezető” jellegű a kiadó továbbit. 9.0

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb) írógéppel való másolások és sokszorosítók gyorsan, pontosan készünek. Felvétel Friedmann könyvkereskedésben, Fötér. 842

Műtös ápolónő kórházba gondnoknőnek vagy műtősnek ajánkozik. Leveletet „Szo galmas” jellegű kiadóba.

Keresek

május elsejére egy szoba konyhás lakást, lehetőleg a Fötér közelében. „Május 1” jellegű a kiadóba kérem.

Két urilány lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál a Fötér közelében. Cím a kiadóban.

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuţa (volt Bolyal-u.) S. Telefon 147



Üvegcsiszoló és táskagyár. Táblátűző raktár és üvegezési vállalat. Részletes tájékoztató irafoncsorozása 100.

קאנקורד

דיא אלבא-יוליעד (קארלסבורג) ארטא געמיידע זוכט אים כבוד זרען וועלכער פארווארט ארטא-אלבא גער צו אונטערזוכטען. געהאלט לויט פראגמאט-דונט אונד וואנדערקאסט. דער פאסטען א זוט זענען צו בעזעצען. אפערטע זנד צו רובטען אן: Moskovits Bernáth, Alba-Iulia.

ארמיה. כשר PENSIO

Szovátán.

Szovátán fűrdőn június 1-én, az István-szállóval szemben, a főúton épült villában szigorúan orth., a legkényesebb igényeket is kielégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál.

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicioşnamatin.

Telefon:
2-28,
10-47

SZÉP NYOMTATVÁNYOK
A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levelepapírok, bál- és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Zsidó irodalom

(Német nyelven)

| | |
|--|-----|
| Sokolov: Geschichte der Zionismus | 400 |
| Gorion: Dis Erzväter | 720 |
| Holdheim: Zionistische Handbuch | 200 |
| Herzl: Israel und sein Land | 100 |
| Benjamin: Ein komischer Roman | 195 |
| Aikio: Der Sohn des Hebräers | 265 |
| Chajim Bloch: Hersch Ostropoler | 200 |
| Hedvig Gaspari: Salomos Abfall | 170 |
| Morton: Judenstreik (Roman) | 60 |
| Wassermann: Mein Weg als deutscher und Jude | 180 |
| L. Fuchtwangner: Jud Süsz | 440 |
| M. Aron Goldschmidt: Maser | 70 |
| Agnon: Der Verstossene | 175 |
| — Und das Krumme wird gerade (Halblein) | 175 |
| Max Brod: Im kampf um das Judentum | 220 |
| Braun: Ein kurzer Gang durch die jüd. Geschichte | 45 |
| Bergmann: Worte Mosis | 200 |
| Bernfeld: Die jüdische Literatur | 175 |
| — Kinderheim Baumgarten | 150 |
| Bernstein: Der Zionismus | 32 |
| Beer: Der Frau im izr. Altertum | 35 |
| Buber: Die Jüdische Bewegung I-II | 290 |
| Bermann: Palestina (Eia Reisebuch) | 80 |
| Bialik: Essayes | 280 |
| — (Leinen) | 345 |
| Dubnow: Jüdische Geschichte | 100 |
| Cohn: Frauentragen in Palästina | 90 |
| Glückel von Hammeln. Denkwürdigkeiten | 295 |
| Goldstein: Jüd. Nationalliteratur | 62 |
| Gronich: Dr. Simon Ahron | 40 |
| Nordau: Zionistische Schriften | 375 |
| Nossig: Juden und Polen | 80 |
| Margulies: Kritik des Zionismus | 260 |

| | |
|---|------|
| Salten Felix: Neue Menschen auf alter Erde | 275 |
| Holtscher: Reise durch das jüd. Palästina | 130 |
| Gronemann: Hawdloh und Zapfenstreich (Leinen) | 320 |
| H. George: Moses der Gesetzgeber | 35 |
| Achad Haam: Am Scheidewege I II | 924 |
| Granowsky: Problem der Bodepolitik in Palestina | 145 |
| — (Geb.) | 205 |
| Friedemann: Das Leben Herzl's | 145 |
| Teodor Herzl's Tagebücher I-II-III (Lein.) | 1700 |
| — Zionistisch Schriften (Geb.) | 240 |
| — Der Judenstaat | 60 |
| Lichtheim: Der Aufbau des jüd. Palestina | 32 |
| Perez: Chassidische Geschichte | 195 |
| Jiskor: Ein Gedenkbuch | 130 |
| Jüdische Literatur durch zwei Jahrtaus. | 150 |
| David Koigen: Der moralische Gott | 175 |
| Krupnik: Die jüdische Partaien | 32 |
| Mendele Moicher S'urim: Schloimele (geb.) | 320 |
| — Schloimele (Leiner) | 400 |
| — Die Mähre (Geb.) | 260 |
| — (Leinen) | 320 |
| — Die Wunschring (Geb.) | 320 |
| — (Leinen) | 375 |
| Hermann: Nathan Birnbaum | 62 |
| Kann: Erez Jisroel das Jüdische Land | 150 |

Férfiszabószakmunkást

keres Fabrica Cehoslovacai, Bucuresti, Strada Berzei No 94.

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piaţa Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק

קריציינט אללערלייא זעלבכווארען

פאסט-פאקעטעס ווערען פראכטע פער נאכמאכען

עפעקטיווארט. פריידקראנט אונד הכשר און פערלאנגען.

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 7.

Saját tőkél: 48.000.000 lej.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed.

Áruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és Safe deposit. Safe deposit. külföldi átutalásokat teljesít.

Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Szerkesztő
hivatal és
Cluj-Kolozsv
L. Pop (Br
Tel
Szerk. és
977, 22
N. Sz.
Fgy. az ár
on és vidé
Kisberekbe

1926 április

Az er

A közér
politikai p
ségekkel, k
most érvén
szer ugyan
mértékben
nyesülést,
séggel kell
tások során
elérhessék.
intézőbizot
tegnapi ü
szentelve,
sék és meg

A Z

A Szöv
a kiküldöt
Marton Er
terjesztette
1. A
ség és a
a közsé
tartásáé
2. A
hozott h
megalak
közölg.
3. A
általános
gos Zsid
amelybe

A Z

A nagy
gen kívül
sánap est
tek össze,
sel mondt
alakulásá
Fischer J
dr. Fische
elnökének
zoja a p
akadon
kódó zsid
szerű a za
ségi válass
munkára
natnak a
időnk jut
voltak me
a szerveze
Fische
tározati j
Az Er
ros terüle
ságának k
tertött é
meg, hogy
beli zsidó
tömöríté
tások al
s kerrel j
pontjából
nek teljes
Erdély, I
rületére n
zelgő par
alapítja.
Az ér
„Erdélyi
politikai
nát, Kör
zsidó pol